

दक्कन

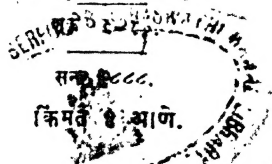
तानुभव.

मुंबईन

छापवान्यांन ना. वा. घुमगे यांनीं

छापन ~~समिप्त~~ केला.

M₉
1693

(★) श्रीज्ञानचमू
 (★) ल्याणाकृत अमृत
 (★) पिका नौवाची ओवावळ

विक्रीस त
वाग्भट, सटीक—किंमत
स्त्रीरोगविज्ञान—किंमत
श्री रामदासकृत ममत्वे, २५, ११, १०.

अति स्वस्त इंग्रजी आणि मराठी कोश
प्रत्येक इंग्रजी शब्दाचे अनेक इंग्रजी व
मराठी अर्थ दर्शविणारा. किंमत—बांधलेल्या
रु. १॥ रु., चिन बांधलेल्या प्रतीस १ रु.
१७,००० वर शब्द. १,०५५ पृष्ठे.

मनांतील प्रश्न त्वरित सांगतां येणाऱ्या
विलक्षण गंजिफा.
इंग्रजी, मराठी व गुजराथी प्रती. किंमत दर
प्रतीस ४ आणे.

वरील सर्व पुस्तकें मुंबईत नं. ३२२ गिरगां-
व ब्याक रोड एथें “ज्ञानाभिन्न” छापखान्यांत
विकत मिळतील.

		मनस्यै
		त्रियेचनि
		मोनियाचा
		अपाग
		न
		गुह्या
		वदितेन सी
१२५		ऐमेन
७		अगी
३		विणे
९		आपण यां
१०		जाणनेचि
१६		आंगि कीं
१६	२१	असि जे
२७	२१	आपुनलि
२९	११	एका
२९	२०	अज्ञाच
३२	१	समदृष्टि
३३	२६	झाडी
३३	२६	तन्हा
		स्वप्रदृष्टि
		झाडा
		तन्ही

॥ श्रीज्ञानदेवकृत अमृतानुभव ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ यदक्षरमनाख्येयमानंदमभव-
व्ययम् ॥ श्रीमन्निवृत्तिनाथेतिख्यातंदैवतमाश्रये ॥ १ ॥ गुरुरि-
त्याख्यया लोकेमाभाद्विद्याहिशांकरी ॥ जयत्याज्ञानमस्तस्मै-
दयाद्वार्यैर्निरंतरं ॥ २ ॥ मार्द्विकेनचक्रस्यार्द्धं शिवयोः समरू-
पिणो ॥ ज्ञानंनशक्यतेनप्रमितिद्वेनछलान्मुहुः ॥ ३ ॥ अद्वैतमा-
त्मनस्तत्त्वदर्शयन्तामिथस्तरां ॥ तैर्वेदेजगतामाद्यीतयोस्तत्त्वा-
भिपत्तये ॥ ४ ॥ मूलाग्रामायमध्यायमूलमध्याग्रमूर्तये ॥
क्षीणामूलमध्यायनमः पूर्णायशंभवे ॥ ५ ॥

ॐ नमो भगवते मदाशिवाय ॥ ऐसीं इयें निरुपाधिकें ॥
जगार्चीं निय जनकें ॥ ते वांदिर्लीं मियां मूळिकें ॥ देवोदेवी
॥ १ ॥ जो प्रियु चि प्राणेश्वरी ॥ उलथें आवडीचे सरोभरी ॥
चारुस्थळीं एकाहारी ॥ एकांगाचा ॥ २ ॥ आवडीचेनि
वेगें ॥ एकएकातें गिळिताहे आंगे ॥ कीं द्वैताचेनि पांगें
भळितें अहाती ॥ ३ ॥ जें एकचि नव्हे एकमरें ॥ दोघा
निपण नाहिं पुरें ॥ काय नेणो साकारें ॥ स्वरूपें जियें

॥ कैसी स्वसुखाची आळुकी ॥ जें दोनिपण मिळोनि
एक ॥ नेदतीची कौतुकी ॥ एकपण फुटो ॥ ५ ॥ हा
ठावोवरि वियोग भिडें ॥ जें बाळक जगा बेबडें ॥ विद्याची
परी न मोड ॥ दोघलेपण ॥ ६ ॥ आपुलिये आंगीं स-

साग ॥ देखिलीया चराचर ॥ परि नेदिती च निमग ॥
 झोंक लागों ॥ ७ ॥ जया एके सत्तेचें वसणें ॥ दोवां एका
 प्रकाशाचें लें ॥ जें अनादि एकपणें ॥ नांदती दोघें
 ॥ ८ ॥ भेदु त्याजांनि आवडी ॥ एकरमी देत बुडी ॥
 तो भोगणेंया भावकादी ॥ अहताचा जेथें ॥ ९ ॥ जेणें
 देव संपूर्ण देवां ॥ जियेवाण कांही ना तो गोमावी ॥
 किंबहुना एकोपजीवां ॥ एकाएकाची ॥ १० ॥ कैसा
 मेळु आला गाडिये ॥ दोघें न मारी जगीं ड्यें ॥
 कीं परमाणुहि माझी उवायें ॥ मांडिली अहाती ॥ ११ ॥
 जिहीं एकएकावाण ॥ न कीजे तूणाचेंही निर्माण ॥
 जियें दोघें जिविप्राण ॥ जिया दोवां ॥ १२ ॥ घरवातें
 मोटकी दोघें ॥ जें गोमावी मेजे गिरे ॥ तें दंपत्यपणें
 जागें ॥ स्वामिणि जे ॥ १३ ॥ जया दोवांमाजि एकांघें ॥
 विपायें उमजलें होयनिदें ॥ तरी घरवात गिळुनि नुसुधें ॥
 काहीं ना करी ॥ १४ ॥ दोहों आंगार्ची आटणी ॥ गि
 वमीत अहाती एकपणीं ॥ जाली भेदाचिया वाहणी ॥
 अधाधी जियें ॥ १५ ॥ विषो एकएकाची जियें ॥ एक
 मेकाचीं विषयीं जायें ॥ जिहीं दोघीं सुगियें ॥ जियें
 दोघे ॥ १६ ॥ स्त्री पुरुष नाम भेदें ॥ शिवपण एकलें
 नांदें ॥ जग सकळें अधार्धें ॥ पणें जियें ॥ १७ ॥ दो-
 दांडी एकश्रुती ॥ दोहों फुलीं एक दती ॥ दोहों दिवी
 दीप्ती ॥ एकाचि जेवी ॥ १८ ॥ दो वांठी एक गांष्टी ॥
 दो डोळां एकी दृष्टी ॥ तोरि दोघीं जिही मृष्टी ॥ एकी-
 चि जेवी ॥ १९ ॥ दाऊनि दोनिपण ॥ एक रमाचें
 आरोगण ॥ करीत आहे मेहुण ॥ अनादि जे ॥ २० ॥
 जे स्वाभिचिया सत्ता ॥ विण असो नेणें पतिव्रता ॥ जि-

ये वीण सर्व कर्ता ॥ कांहीं ना जो ॥ २१ ॥ जे कीं
 भातागर्भे दिमणें ॥ भातारुचि जियेचें अमणें ॥ नेणि
 जनि दोवें जण ॥ निवडूं जियें ॥ २२ ॥ गोडी आणि
 गुळ ॥ कापूर आणि पग्गिळ ॥ निवडूं जातां पांगळ ॥
 निवाडूं होय ॥ २३ ॥ ममग्र दीप्ति घेतां ॥ जेवि दिपचि
 ये हाता ॥ तेवि जियेचिया तत्वता ॥ शिवुचि लाभे ॥ २४ ॥ नैसा
 सूर्य मित्रे प्रभा ॥ प्रभे सूर्यत्वचि गाभा ॥ तैमी भेद गि-
 छित शोभा ॥ एकचि जे ॥ २५ ॥ कां विच प्रतिविचा द्यो-
 तक ॥ प्रतिविच विचा अनुमापक ॥ तेंमं हेंतमिमं एक ॥ बरव-
 तमे ॥ २६ ॥ सर्व शून्याचा निष्कर्ष ॥ जिया बाडला केल्या पु-
 रूप ॥ जेणें दादुलन मत्ता विशेपु ॥ शक्ति जालि ॥ २७ ॥
 जिये प्राणेश्वरीवाण ॥ शिर्वाहि शिवपण ॥ थारों न शके
 ते आपण ॥ शिवें घडिली ॥ २८ ॥ ऐश्वर्येशी ईश्वरा ॥
 जियेचें आंग मंमारा ॥ आपुल्या होउनि उभारा ॥ आ-
 पणचि जे ॥ २९ ॥ पतिचेनि आरूपपणें ॥ लाजोनि
 आंगाचें मिरविणें ॥ केले जगा एवढें लेंणें ॥ नामरू-
 पाचें ॥ ३० ॥ ऐक्याचाही दुकाळा ॥ बहुपणाचा सोह-
 ला ॥ जिया मंदवैचिया लीळा ॥ दाखविला ॥ ३१ ॥
 आंगाचिया आदणिया ॥ कांतु उवाया आणिला जिया ॥
 स्वमंकोचें प्रिया ॥ रूढविली जेणें ॥ ३२ ॥ जियें तें
 पाहावयाचिया लोभा ॥ चढे दृष्टत्वाचिया क्षोभा ॥ ज-
 येनं न देखतुचि उभा ॥ आंगचि सांडी ॥ ३३ ॥ कां-
 तेचिया भिडा ॥ आवला होरा जगा एवढा ॥ आंगविला
 उघडा ॥ जियेविण ॥ ३४ ॥ जो हा ठाव मंदरूपें ॥
 उवाइलेपणें हारपे ॥ तो जाला जिणेचेनि पढपें ॥ विश्व
 रूप ॥ ३५ ॥ जिया चेविला शिवु ॥ वेद्याचें बोणें बहु ॥

बाढितेनमि जेउं ॥ निया धाला जो ॥ ३६ ॥ निदेलें
 न भातारें ॥ जे विये चराचरें ॥ जियेचा विमवगळा नरो ॥
 आबुलेपण ही ॥ ३७ ॥ जंव कांत लपों वीमे ॥ तव ने-
 णिजे जियोद्देशें ॥ जियें दोषें आगिमें ॥ जियें दोषां
 ॥ ३८ ॥ जियेचेनि आंगळगें ॥ आनंद आपणा आ-
 रोगु लागें ॥ सर्व भोक्तत्त्वही नेये ॥ जियेविण कांहीं ॥ ३९ ॥
 जया प्रियाचें जें आंग ॥ जो प्रियु जियेचें चांग ॥ का-
 लउनी दोन्ही भाग ॥ जवीने अहाती ॥ ४० ॥ जैमी
 कां ममीरें सकट गती ॥ का मोनियांमकट कांती ॥ तै-
 मी शिवेंमी शक्ती ॥ आघवीचि जे ॥ ४१ ॥ कां कम्तु-
 रिमकट परिमळु ॥ का उप्पेमकट अनळु ॥ तैमा शक्ती-
 मि केवळु ॥ श्रीशिवुचि जो ॥ ४२ ॥ ना गाति आणि
 दिवो ॥ पातली मर्याचा टावो ॥ तैमा आपुल्या मांचि-
 वावो ॥ दोषें जियें ॥ ४३ ॥ किबहुना तियें ॥ प्रणवाक्षरी
 विरूढतियें ॥ दर्शचिही वरियें ॥ शिवशक्ति ॥ ४४ ॥
 हें असो नामरूपाचा भेदमिग ॥ गिळित येकार्थाचा उ-
 जिरा ॥ नमो तयां शिववाहगं ॥ ज्ञानंदवो ह्मणें ॥ ४५ ॥
 जयाचा रूप निर्धारि ॥ गेली परंमी वैखरी ॥ मिथुमी
 प्रळय निर्गं ॥ गंगा जैमी ॥ ४६ ॥ जया दोषांचा आ-
 ळिंगनी ॥ विरोनि गेली दोन्हीं ॥ अवरीयाची रजनी ॥
 दिठिचि जे ॥ ४७ ॥ नातरी वायु चळवळेमि ॥ जिगला
 ज्योमाचिये कुसी ॥ हारपला प्रळय प्रकासी ॥ मप्रभ भोनु
 ॥ ४८ ॥ तेवि नेहाळितां ययातें ॥ गेले पाहणेंनाम प
 एते ॥ पुढति घरोते वरीते ॥ बंदिलि तियें ॥ ४९ ॥
 जयाचा बाहाणि ॥ वेदकु वेद्याचें पाणी ॥ न पिये पण
 सांडणी ॥ आंगाचीही करी ॥ ५० ॥ तेथें मी नमस्का-

गं ॥ लागीं उगे दुमरा॥तरी लिंगभेद पन्हां ॥ जोडु जा
 वे ॥ ११ ॥ परी मोनेनमी दुजे ॥ नव्हतु लणें मोना भ-
 जे ॥ हे नमन करणें माझे ॥ तैमं आहे ॥ १२ ॥ सांगतां
 वाचें वाचा ॥ ठावो वाच्य वाचकाचा ॥ पडतां काय
 भेदाचा ॥ विटाळु होये ॥ १३ ॥ मिथु आणि गंगेचि
 मिळणी ॥ स्त्रीपुरुष नामाची मिश्रवर्णा ॥ दिमतमे तरी
 काय पाणी ॥ टूट होईल ॥ १४ ॥ पाहे पा भाभ्यभाम
 कता ॥ आपुल्या ठाई दावितां ॥ एकपण काय साविता ॥
 मोडीतमे ॥ १५ ॥ चांदाचिया दांदावरी ॥ हात चांद-
 णियाचि विस्तुरी ॥ काय उणें दीप्तिवरी गिवमों पा दिपु
 ॥ १६ ॥ मोनियाचि कीळ ॥ होय मोनियावरी पांगळ ॥
 आगळें निर्मळ ॥ रूपा ये की ॥ १७ ॥ मात्राचिया त्रिपुटि
 या ॥ प्रणउ काय केल्या चिरटिया ॥ किं णकार निहरे
 पटिया ॥ भेदवल्या कांडें ॥ १८ ॥ अहो ऐक्यांचें मु-
 दल न दळे ॥ आणि माजिरेपणाचा लाभ मिळे ॥ तरि
 स्वतरंगाचि मुकुळे ॥ तुरंगुकां पाणी ॥ १९ ॥ स्तणौनि
 भूतेशु आणि भवानी ॥ वंदिलीं न करुनि मिनानि ॥
 मी निचार्यो नमनी ॥ ते हे ऐमं ॥ २० ॥ दर्पणाचेनि
 त्यागें ॥ प्रतिविच विची गिरे ॥ कां वृद्धी दिजे तरंगे ॥
 वायुचा ठेला ॥ २१ ॥ नातगे निद जात खेवो ॥ पावे
 आपुल्या ठावो ॥ तैमि वृद्धित्यागें देविदेवो ॥ वंदिली मी
 यां ॥ २२ ॥ मांडुनि मिठपणाचा लाभ ॥ मिठे सिंधु-
 त्वाचा वेतला लाभ ॥ देवि अहं देउनी शंभु ॥ शांभवी
 जालें ॥ २३ ॥ शिवशक्तिममावेशे ॥ नमन केलें म्यां
 ऐमं ॥ रंभागर्भ आकाशें ॥ रिघाला जैसा ॥ २४ ॥

इति श्रीमिहानुवादे श्रीमदनुभवामृतं शिवशक्तिममावेश
नमनंनामप्रथमप्रकरणं संपूर्णम् ॥ १ ॥

प्रकरण २.

श्रीगणेशाय नमः ॥ आतां उपायवनवसंतु ॥ जो
आज्ञेचा आहेवतंतु ॥ अमृताचि परि मर्तु ॥ कारु-
ण्याचा ॥ १ ॥ मांडोनि माया कंजरु ॥ मुक्तमोतियाच-
बोगरु ॥ जेववीता सदगुरु ॥ श्री निवृत्ति वंदु ॥ २ ॥ आ-
विद्येचे आडवें ॥ भुंजित जीवपणाचे भवे ॥ तया चैत-
न्याचे धावें ॥ धावेकारु जो ॥ ३ ॥ जयाचेनि अपांगा-
पांत ॥ बद्ध मोक्षपाणि आतें ॥ भेटे जाणतया जाणतें ॥
जयापामी ॥ ४ ॥ कैवल्यकनकाचिया दाना ॥ जो वें
कडमी थोरमाना ॥ द्रष्ट्याचिया दर्शना ॥ पाटाउ जो न
॥ ५ ॥ सामर्थ्याचेनि चिकें ॥ जो शिवातें हिं गुरुता
जिकें ॥ आत्मा आत्ममग्न देखें ॥ आरिमां जियें ॥ ६ ॥
बोध चंद्राचिया कळा ॥ विगुगलियां एक वेळां ॥ कृपा
पुनीवलीळा ॥ करी जयाचि ॥ ७ ॥ जो भेटलियाचि
सवें ॥ पुरती उपायाचे धावें ॥ प्रवृत्तिगंगा थिरावें ॥
सागरीं जिये ॥ ८ ॥ जयाचेनि अनवमरें ॥ द्रष्टा ले द-
श्याचें मोहिरे ॥ जो भेटतगेव सरे ॥ बहुरूपाचि हें ॥ ९ ॥
अविद्येचे काळवखें ॥ कीं स्वबोधमृदिनें फांके ॥ मातले
प्रदादाकें ॥ जयाचेनि ॥ १० ॥ जयाचेनि कृपामलोलें ॥
जीवु हा ठावरी पाखाळें ॥ जें शिवपण हिं बोविळें ॥
आंगीं न लवी ॥ ११ ॥ राखों जातां शिष्यातें ॥ गुरुप-
णहि धाडिलें थितें ॥ तन्हीं गुरुगौरव जयातें ॥ मांडि-
चिना ॥ १२ ॥ एकपण नव्हे मुसास ॥ ह्मणोनि गुरु

शिष्याचें करूनि मिस ॥ पाहणेंचि आपली वाम ॥ पा-
 हातचि असे ॥ १३ ॥ ज्याचेंनि कृपातुषारें ॥ परतलें
 अविद्येचें मोहिलें ॥ परिणमें अपारें ॥ बोधांमृत ॥ १४ ॥
 वेद्या देतां मिटि ॥ वेदक ही मृगे पोटी ॥ तन्हीं नव्हेचि
 उमिटि ॥ दिठी ज्याची ॥ १५ ॥ ज्याचेनि मावायें ॥
 जीव ब्रह्म उपर लाहे ॥ ब्रह्म तणातळी जायें ॥ उदासें
 जेणें ॥ १६ ॥ उपास्थिवरी गवतिया ॥ उपाय फळ
 येनी मोडोनियां ॥ वर्गावडलेया ज्याचिया ॥ अनुज्ञा
 कां ॥ १७ ॥ ज्याचा दिट्टीवा वसंतु ॥ जंत्र न
 गिचे निगमवनाआंतु ॥ तव आपुलिये फळी हातु ॥
 नेवपती ही ॥ १८ ॥ पट्टें दृष्टीचेंनि अळगें ॥
 गोचि की निवटि मागें ॥ येवडें या जैना नेत्रे ॥ आपण
 पे जो ॥ १९ ॥ लक्ष्मणाचेनि मुदलें ॥ वैमला गुरुत्वाचे
 मेलें ॥ नामुनि नाथिलें ॥ सदैव जो ॥ २० ॥ नाही तें
 जळी बुडिजे ॥ तें धनवटें जेणें तरिजे ॥ जेणें तरिलि-
 यांही तरिजे ॥ कवणी ठाई ॥ २१ ॥ आकाश हें मा-
 वेव ॥ न वेधे आवकाशाची हाव ॥ एम कोणी एक भ-
 रीव ॥ चिदाकाश जें ॥ २२ ॥ चंद्रादि मुशतिळें ॥ वडली
 ज्याचेंनि मेलें ॥ सूर्य ज्याचेनि उमाळें ॥ कडवमेनी
 ॥ २३ ॥ जीवपणाचेंनि त्रामें ॥ यावया आपुलिये देशें ॥
 तो शिवही म्हूर्त पुमे ॥ ज्या जोशियातें ॥ २४ ॥
 चांदिणें स्वप्रकाशाचें ॥ लेडला ह्रैतदुणीचें ॥ तन्हीं
 उघडेपण न वचें ॥ चांदाचें ज्या ॥ २५ ॥ जो उघड-
 कीं न दिसे ॥ प्रकाशकीं न प्रकाशें ॥ असतेपणेंचि नसे ॥
 कळणीकडे ॥ २६ ॥ आतां जो तो इहीं शब्दी ॥ के
 मेळउ अनुमानाचि मादी ॥ हा प्रमाणा येवों नेंदि ॥

कोण्हाही माकाई ॥ २७ ॥ जेथें शब्दाची लिही पुसे ॥
तेणेंमी चावळें वैमे ॥ दुजायाचा रागी रुमे ॥ एकपणा
नो ॥ २८ ॥ प्रामाणाचि परि मरें ॥ तें प्रमेयेची अवि-
ष्करें ॥ नवल मेचु इये धुरें ॥ नार्हीपणाची ॥ २९ ॥
कांहींचाही अळुमाळ ॥ देव् एम्बादे वेळ ॥ तरि देव्
तेही विटाळ ॥ जया गांवा ॥ ३० ॥ तेथें नमनं कां
बोलें ॥ केउती सृये पाउले ॥ आंगीं लाउनी नाडिलें ॥
नाचि येणें ॥ ३१ ॥ नव्हे आत्मया आत्मप्रवृत्ति ॥
बादवितां कें निवृत्ति ॥ या नामाचि वाय वृथी ॥ सांडे
चि ना ॥ ३२ ॥ निवृत्त्यं तवं नार्ही ॥ मा निवर्तवी
हा काई ॥ तरी कैमा वैमे टाई ॥ निवृत्ति नामाचा
॥ ३३ ॥ परी सूर्यामी अंधकार ॥ कै जाला हांता गो
चरु ॥ तर्ही तमारी हा डगरु ॥ आलाचि की ॥ ३४ ॥
तैमं लटिकें येणें रुदें ॥ जड येणें उजिवडें ॥ न घडें
तेही घडे ॥ याचिया मावा ॥ ३५ ॥ हां गा माया वशें
दाविमी ॥ तें माईक ह्मणोन वाळिमी ॥ अमाईक तंव
नव्हसी ॥ कवणाही विषयो ॥ ३६ ॥ शिवशिवा मदुरु ॥
तुजला गुडा काय करूं ॥ एकची निर्धार धरूं ॥ देता-
मिकां ॥ ३७ ॥ नामें रूपें बहुवमे ॥ उभारुनि पाडि-
लीं वामें ॥ सत्तेचेनि आवेशें ॥ तोषलामि ना ॥ ३८ ॥
जीउ घेतलीया उणें ॥ चालों ने दीसी माजणें ॥ भृत्य
उरे स्वामीपणें ॥ तेही नव्हे ॥ ३९ ॥ विशेषाचेनि
नावें ॥ आत्मत्वही न साहावें ॥ किंबहुना न व्हावें ॥
कोण्हीच यया ॥ ४० ॥ राति नुरे सूर्या ॥ ना तरी
लवण पाण्यां ॥ नुरें जेंवि चेईलेयां ॥ नीद जैसी ॥ ४१ ॥
कापुराचे थळीव ॥ नुरवीचि आंगीची बरव ॥ नुरेचि रुप

नांव ॥ तेमैं यया ॥ ४२ ॥ याच्या हातापायां पडे ॥ तव
 वंशत्वं पुढें न मंडे ॥ न पडेचि हा भिडे ॥ भेदाचिये
 ॥ ४३ ॥ आपणाप्रती रवी ॥ उदो न करी जेवी ॥ हा
 वंश नव्हे तेवी ॥ वंदनासी ॥ ४४ ॥ कां समोरपण आपु-
 लें ॥ न त्याहिजे कांहा केळें ॥ तेमैं वंशत्व घातलें ॥ हार-
 उनि येणें ॥ ४५ ॥ आकाशाचा आगीमां ॥ उठि प्रति-
 बिंबाचा ठसा ॥ हा वंश नव्हे तैसा ॥ नमस्कारासी
 ॥ ४६ ॥ परी हा नव्हे तरि नहो ॥ हे वेत्तामैं कां वे-
 वो ॥ परी वंदितया ही ठावो ॥ उगे नेदी ॥ ४७ ॥
 आंगीनि एकुण झालु ॥ फेडितांचि तरि तो बाहेरिळ ॥
 कडु फिटें आंतुळु ॥ न फेडितांचि ॥ ४८ ॥ नाना बिच-
 पणा मरिमैं ॥ वेउनि प्रतिबिंब नामें ॥ नेलें वंशत्व तेमैं ॥
 वंदितेन मां ॥ ४९ ॥ नाही रूपाचि जेथें सोयें ॥ तेथें
 दृष्टीचें कांहींच नव्हे ॥ आत्मा फळलें हे पायें ॥ ऐसी
 या दशा ॥ ५० ॥ गुणा तैलाचिया मोडरीका ॥ नि-
 र्वाही दिप कळिका ॥ ते कां होंईल पळिका ॥ कापुग-
 चिया ॥ ५१ ॥ तथा दोहों परम्परें ॥ होय ना जवमै-
 ल्हें ॥ तंव दोहींचें हे मंग ॥ मंगेंची ॥ ५२ ॥ तेचि
 देखेना सी ययातें ॥ तंव गेलें वंश वंदितें ॥ चेडलिया
 कांतिं स्वर्णाचि जेवी ॥ ५३ ॥ किंवहुना डया भाषा ॥
 द्वैताचा जेथें उपगवा ॥ फेडूनियां स्वमगवा ॥ श्रीगुरु वं-
 दिला ॥ ५४ ॥ याच्या सख्याची नवाई ॥ आंगी एक-
 पणा रूप नाही ॥ आणि गुरुशिष्य दुवालही ॥ पवाडु
 केला ॥ ५५ ॥ तैसा आपणया आपण ॥ दोविण सो-
 इरेपण ॥ हा याहुनि विलक्षण ॥ नाहीचि नोहे ॥ ५६ ॥
 जग अवें पोटीं माये ॥ गगना एव्हडें होउनि ठायें ॥

तेंचि कीं सांये माहे ॥ नाहीपणाची ॥ ५७ ॥ कां पूर्ण
 तें तरी आधारु ॥ मिथु नैमा दुर्भरु ॥ नैमा विरुद्धा
 पाहुणेरु ॥ याचा घर्ग ॥ ५८ ॥ तेजा तमातें कांहीं ॥
 परस्परें निकं नाही ॥ परी सुर्याचा ठाई ॥ सुर्याचि अंस
 ॥ ५९ ॥ एक ह्यणतां भेद ॥ तों कीं नानात्वे नांदे ॥
 विरुद्धे आपण यां विरुद्ध ॥ होताना काई ॥ ६० ॥
 ह्यणानि शिष्य आणि गुरुनाथु ॥ या दोहीं शब्दाचा
 अर्थ ॥ श्रीगुरुचि परि हांतु ॥ दांहां ठाई ॥ ६१ ॥
 कां सुवर्ण आणि लेणें ॥ वमतें एके सुवर्णें ॥ वमतें चंद्र
 चांदणें ॥ चंद्रचि जेवि ॥ ६२ ॥ नाना कापुग आणि
 परिमळ ॥ कापुगचि केवळ ॥ गोडी आणि गुळ ॥ गुळ-
 चि जेवि ॥ ६३ ॥ नैमा गुरुशिष्य मिमें ॥ हाचि यकु
 उल्हास ॥ जरी कांहीं दिमें ॥ दोनिपणें ॥ ६४ ॥ आ-
 रिसा आणि मुखी ॥ मी दिमें हे उर्वा ॥ हे आपुलियें
 बोळखी ॥ जाणे मुख ॥ ६५ ॥ पाहापां निरंजनी नि-
 दैला ॥ तो निर्विवाद एकला ॥ परी चेता चैवविता जाला ॥
 दोनी तोचि ॥ ६६ ॥ जे तेचि चेता तोचि चैववी ॥
 तैवी हाचि बुझे हा बुझावी ॥ गुरु शिष्यत्व नांदवी ॥
 ऐसे न हा ॥ ६७ ॥ दर्पणेंविण डोळा ॥ आपुलें भेटीचा
 सोहळा ॥ भोगितां तरी लाळा ॥ सांगतों हे ॥ ६८ ॥
 एवं द्वैतासि उमसों ॥ नेंदुनि ऐक्यासि विसकुसों ॥ सो-
 शरिकेचा अतिसो ॥ पोखितसे ॥ ६९ ॥ निवृत्ति जया
 नांव ॥ निवृत्ति जया बरवा ॥ जया निवृत्तिचि राणिवा ॥ नि-
 वृत्तिचि ॥ ७० ॥ वाचोनि प्रवृत्ति विरोधें ॥ कां निवृ-
 त्तिचेनि बोधें ॥ आणिजे तैसा वादें ॥ श्री निवृत्ति नव्हे
 ॥ ७१ ॥ आपणा देउनि राति ॥ दिवसा आणि उन्न-

त्ति ॥ प्रवृत्ती वागी निवृत्ति ॥ नव्हे तेमा ॥ ७२ ॥
 ओपमळेंचें बळ ॥ घेउनी भिरवे कीळ ॥ तैसें रत्न नव्हे
 निखीळ ॥ चक्रवर्त्ति हा ॥ ७३ ॥ गगनही मृनि पोटी ॥
 जें चंद्राचि पचळे पृष्ठी ॥ तें चांदिणें तें उठी ॥ आंग
 ज्याचें ॥ तें निवृत्तिपणामि कारण ॥ हाचि आपणया
 आपण ॥ येयावया फुलचि जाले घाण ॥ आपली हृती
 ॥ ७५ ॥ दिशि मुक्ताचिये बग्गे ॥ पाटीकट्टि जै पावे ॥
 तें आग्नि धांडोळावे ॥ लागती काई ॥ ७६ ॥ कीं
 राती हन गेलीयां ॥ दिवस हन पातलीयां ॥ काय सूर्य-
 पण सूर्या ॥ होआवें लागे ॥ ७७ ॥ ह्यणोनि बोध्य बो-
 धोनि ॥ येपे प्रमाणें माधोनी ॥ ऐसा नव्हे भगवसोनी ॥
 गोमावी हा ॥ ७८ ॥ ऐसा कणयाविण ॥ स्वयंभचि
 हें निवृत्तिपण ॥ त्याचें श्री चरण ॥ वंदिलें ऐसें ॥ ७९ ॥
 आतां ज्ञानदेवां ह्यणे ॥ श्री गुरुप्रणामे येणें ॥ फडिली
 वाचा रुणें ॥ चोहि वाचाची ॥ ८० ॥ इति श्री मिळानु-
 वादे श्रीभद्रनुभवांमृते श्रीगुरुस्तवनकथनं नाम द्वितीय
 प्रकरणं संपूर्णम् ॥ २ ॥

प्रकरण ३.

श्रीगणेशाय नमः ॥ ज्याचेंनि बांभाटें ॥ आत्मयाची
 ओंप लोटें ॥ पूर्ण तन्ही रुण न फीटें ॥ जेचेंणीचि नीद-
 की ॥ १ ॥ येन्हवीं पगादिका चौवीं ॥ जीव मोक्षाचा
 उपेगी ॥ अविद्येसवें आंगीं वेचती कीर ॥ २ ॥ देहा-
 सवें हातपाये ॥ जाती मनासवें इंद्रियें ॥ कां सूर्यासवें
 जाये ॥ किरणजाळ ॥ ३ ॥ नातरी निद्रेचिये आवधी ॥
 स्वप्ने मरती आधीं ॥ तेवीं अविद्येचे संबधीं ॥ आटती

इया ॥ ४ ॥ मृते लोहें होती ॥ ते रमरूपें जिति ॥
जळोनि इंधनें येती ॥ वन्हिदशें ॥ ५ ॥ लवण आंगें
वीरे ॥ परी स्वादे जळीं उरे ॥ निद मगेनि जागरे ॥
जीयेनिदें ॥ ६ ॥ तेचि अविद्ये सवें ॥ चौथी वेचती जिवें ॥
तत्त्वज्ञानाचेनि नावें ॥ उठतीचि येया ॥ ७ ॥ हा तत्त्वज्ञान
दिवा ॥ मगेनि इहीं लावावा ॥ तरी हाही शिणलेवा ॥
बोध्यरूपेंचि ॥ ८ ॥ येउनि स्वतः मेळवी ॥ गेलीया
आपणपा दावी ॥ दोन्ही दिटी नांदवी ॥ नि. जमी ॥ ९ ॥
जिती अविद्या ऐमी ॥ अन्यथा बांधातें गिवमी ॥ तेचि
यथा बांधेमीं ॥ निमाली उठी ॥ १० ॥ परि जिति ना
मेली ॥ अविद्या हे जाकळि ॥ बंधमोक्षी घाली ॥ बां-
धोनियां ॥ ११ ॥ मोक्षुचि बंधु होयें ॥ तरी मोक्ष शब्द कां
साहे ॥ परी अज्ञान घरी त्रायें ॥ वाउगी यांची ॥ १२ ॥
बागुलाचेनि मरणें ॥ तोषावें कीं बाळपणें ॥ येरां तो ना-
हीं मा कोणें ॥ मृत्यु मानावा ॥ १३ ॥ घटचि नाहींपण ॥
फुटले याचि नागवण ॥ मानीतमे ते जाण ॥ ह्मणों
येकीं ॥ १४ ॥ ह्मणोनि बंधचि तंव वावो ॥ मां मोक्षकें
प्रस्तावो ॥ परि मरोनि केला ठावो अविद्या तया ॥ १५ ॥
आणि ज्ञानबंधु ऐमें ॥ शिवसूत्राचेनि मिमें ॥ ह्मणितलें
असे ॥ सदाशिवें ॥ १६ ॥ आणि वैकुंटीचेनि हीं सु-
जाणें ॥ ज्ञानापांशि सत्व गुणें ॥ बांधिजे हें निरोपणें ॥
बहु केलें ॥ १७ ॥ परी शिवेकां श्रीवल्लभें ॥ बोलिले
येणेंचि लोभें ॥ मानू तें हें लाभें ॥ ना बोलताही ॥ १८ ॥
जें आत्मज्ञान निखळ ॥ तेंही घे ज्ञानाचें बळ ॥ तें
सूर्य चिती सबळ ॥ तैसें नोहे ॥ १९ ॥ ज्ञानें श्लाघ्यतु
आहे ॥ तें ज्ञानपण घाडिलें वायें ॥ दिप वांचोनि दिवा

लाह ॥ ते आंग भल्लाचकी ॥ २० ॥ आपणचि आप-
 णापामी ॥ नेणतां देशोदेशीं ॥ आपणपें गिवमी हे की
 रु होये ॥ २१ ॥ परी बहुतां कां दियां ॥ आपणापें आ
 ठवलिंयां ॥ ह्मणे मी यया ॥ कैमा रिझों ॥ २२ ॥ तैसा
 ज्ञानरूप आत्मा ॥ ज्ञानेंचि आपुला प्रमा ॥ करितसे
 माहंमा ॥ ऐमा बंधु ॥ २३ ॥ जें ज्ञान स्वये बुडे ॥
 ह्मणोनि भागी नावडे ॥ ज्ञानें मोक्षु बडे ॥ तो निमा-
 लेनि ॥ २४ ॥ ह्मणोनि परादिका वाचा ॥ तो शृंगारु
 चौ आंगाचा ॥ एवं अविद्या जीवाचा ॥ जीवन्व त्यागीं
 ॥ २५ ॥ आंगाचेन डंधनें उहामु ॥ उठोनि ज्ञानाग्नि
 प्रवेशु ॥ करी तेथें भस्म लेशु ॥ बांधाचा उंग ॥ २६ ॥
 जळीं जळावेगळु ॥ कापूर न दिसे अवडळु ॥ परि
 होऊनि परिमळु ॥ उंग जैवि ॥ २७ ॥ आंगीं लाविलि
 या विभूति ॥ ते परिमाणु झडनि ॥ परी पांदुरत्वे कां-
 ती ॥ गेहे जैमी ॥ २८ ॥ नावोहळला आंगीं जैमें ॥
 पाणीं पाणीपणें नमे ॥ तन्हीं वोल्हामाचेनि मिमें ॥ अ-
 थोच ते ॥ २९ ॥ नातरी माध्यान्ह काळी ॥ छाया
 न दिसे वेगळी ॥ असे पायातळी ॥ रिगींनियां ॥ ३० ॥
 तमें ग्रासनि दुमरे ॥ स्वरूपीं स्वरूपाकारें ॥ आपुलेपणें
 उंग ॥ बांध जो कां ॥ ३१ ॥ ते रुण शेष वाचा इया ॥ न
 न फडवे मरेनियां ॥ ते पांयां पडोनि मियां ॥ सोडविलें
 ॥ ३२ ॥ ह्मणोनि परा पडयति ॥ मध्यमा हन भारती ॥
 या निस्तरलियां लागती ॥ ज्ञानी अज्ञानीची ॥ ३३ ॥
 इति श्रीसिद्धानुवादे श्रीमदनुभवांमृत वाचारुणमोचनं
 नाम तृतीयप्रकरणं संपूर्णम् ॥ ३॥

प्रकरण ४.

श्रीगणेशाय नमः ॥ आतां अज्ञानाचेनि मारें ॥ आ
 न अभेदे वावरे ॥ निद सांडोनि जागरे ॥ नांदिजे जेवि
 ॥ १ ॥ कां दर्पणाचा निघाला ॥ ऐक्य बोधु पहिला ॥
 मुख भोगि आपुला ॥ आपणचि ॥ २ ॥ ज्ञान जिया-
 तियापरी ॥ जर्गी आत्म्यैक्य करी ॥ तिया सूरया
 खोंचे सुरी ॥ तैसें जालें ॥ ३ ॥ लावि आंत ठाऊनि
 कोंपठ ॥ तो साधी आपण या संकट ॥ कां बांधले या
 चोरटे ॥ मोटे माजी ॥ ४ ॥ आर्गी पोतामाचेनि मिमे ॥
 आपणपे जाळलें जैसें ॥ ज्ञानाज्ञानें नाशे ॥ तैसें जालें
 ॥ ५ ॥ अज्ञानाचा टेंका ॥ नसतांही ज्ञान अधिका ॥
 फांकें जव उफखा ॥ आपुला पडे ॥ ६ ॥ दशाही ते
 निमालियां ॥ येणें जे उवायां ॥ ते केवळ नाशावयां ॥
 दिपाचे परी ॥ ७ ॥ उठणें कीं पडणें ॥ कचभारा कोण
 जाणें ॥ कां फांकणें कीं सुकणें ॥ जाउळाचे ॥ ८ ॥
 तरंगाचे रुपा येणें ॥ तयाचि नांव निमणें ॥ कां विदूचें
 उदैजणें ॥ तोचि अस्तु ॥ ९ ॥ तैसें पीऊन अज्ञान ॥
 तबवरि वाटे ज्ञान ॥ जंव आपुलें निधन ॥ निःशेष
 साधे ॥ १० ॥ जैसें कल्पांतिकें भरितें ॥ स्थळा जळा
 दोहींतें ॥ बुडविल्या आरौतें ॥ उरोंचि नेणें ॥ ११ ॥
 कीं विश्वाहि वेगळ ॥ वाटें जै सूर्य मंडळ ॥ तै तेजतम
 निखळ ॥ तेंचि होये ॥ १२ ॥ नाना निद मारुनि ॥
 आपणपें हिरोनी ॥ जागणें ठाकें होउनी ॥ जागणेचि
 ॥ १३ ॥ तैसें अज्ञान अटोनियां ॥ ज्ञान येते उवाया ॥
 ज्ञानाज्ञान गिळोनियां ॥ ज्ञानचि होये ॥ १४ ॥ ते व्हे-
 र्ळीं पुनिवा भरें ॥ ना आवसां सरे ॥ तें चंद्रिचि उरें ॥

सतरावी जैमी ॥ १५ ॥ कां तेजांतरे नाटोपे ॥ कोणे
 तमे न सिपे ॥ ते उपमेचे जाऊपे ॥ सूर्यचि होये ॥ १६ ॥
 ह्यणोनि ज्ञानें उजळें ॥ कां अज्ञानें रुळे ॥ तैसे नव्हे
 निर्वाळें ॥ ज्ञानमात्र जें ॥ १७ ॥ परि ज्ञानमात्रें निखि-
 लें ॥ तेंचि कीं नयामि कळे ॥ काइ देखिजे बुबुळें ॥
 बुबुळा जेंवी ॥ १८ ॥ आकाश आपणयां रिघे ॥
 काइ आंगां आपणया लागे ॥ आपुला माथां वळघे ॥
 आपण कोण्ही ॥ १९ ॥ दिठी आपणया देखे ॥ स्वाद
 आपणया चाखे ॥ नादु आपलें आइके ॥ नादपण ॥
 ॥ २० ॥ सूर्य सूर्यामि विवळे ॥ कां फळ आपणयां
 फळे ॥ परिमळु पग्मिळें ॥ घेपत असे ॥ २१ ॥ तैसें
 आपणयां आपण ॥ जाणतें नव्हे बाण ॥ ह्यणोनि ज्ञा-
 नपणें विण ॥ ज्ञानमात्र जें ॥ २२ ॥ आणि ज्ञान ऐसी
 सोये ॥ ज्ञानपणेसी जरी आहे ॥ तरी अज्ञान हें नोहे ॥
 ज्ञानपणेचि ॥ २३ ॥ जैसे तेज जें आहे ॥ तें आंधारें
 कीर नव्हे ॥ मा तेजतन्हीं होये ॥ तेजामि काई ॥ २४ ॥
 तैसें असणें आणि नमणें ॥ हें नाहीं जया हाणें ॥ आतां
 मिथ्या ऐसें येणें ॥ बोलें गमे ॥ २५ ॥ तरी कांहीं
 नाहीं सर्वथा ॥ ऐमी जरी व्यवस्था ॥ तरी नाहीं हे
 प्रथा ॥ कवणामि पां ॥ २६ ॥ शून्यसिद्धांतबांधु ॥
 कोण्ही सत्ता होय मिळु ॥ नसतां हा अपवादु ॥ व-
 स्तुसि जो ॥ २७ ॥ माल्हवितां दिवे ॥ माल्हवितें जरि
 माल्हवे ॥ तरि दीपु नाहीं हे फावे ॥ कवणासि पां
 ॥ २८ ॥ कीं निंदेचिनि आलेपणें ॥ निंदेलें तें जाय
 प्राणें ॥ तरि निद भलि हे कोणें ॥ जाणिजेल पां ॥ २९ ॥
 घटु घटुपणें भासे ॥ तडंगें थंगु अभासे ॥ सर्वथा नाहीं

तें नसे ॥ कोणहें ह्मणावें ॥ ३० ॥ ह्मणोनि कांहीं
 नाहींपण ॥ देखता नाहीं आपण ॥ नोहूनि असणें न
 विणें ॥ असणें जे ॥ ३१ ॥ परि आणिकां कां आप-
 णयां ॥ न पुरे विग्वो होआवया ॥ ह्मणोनि अ मा-
 वया ॥ कारण कीं ॥ ३२ ॥ जो निरंजनां निंदला ॥
 तो आणिकां नाहीं देखिला ॥ आपुलाही निमाला ॥
 आठउ तया ॥ ३३ ॥ परि जिवें नाहीं नोहे ॥ तैमें
 शुद्ध असणें आहे ॥ हें बोलणें न माहे ॥ असे नाहीं-
 चे ॥ ३४ ॥ दिठा आपण यां मुरडे ॥ तै दिठापण
 ही मंडे ॥ नाहीं नोहे फुडें ॥ तें जाणनेचि तें ॥ ३५ ॥
 कां काळा राहे काळवखा ॥ तो आपणा ना आणिका ॥
 न चोजवे तन्हीं आमिका ॥ हां मी बाणें ॥ ३६ ॥
 तैमें असणें कां नमणें ॥ हें कांहींच न मानुं मवाणें ॥
 नसोनि असणें ॥ ठाये ठावो ॥ ३७ ॥ निर्मळपर्णी आ-
 पुला ॥ आकाशाचा मंच विराला ॥ तों स्वयें असे पु-
 ढीलां ॥ कांहीं ना कीं ॥ ३८ ॥ कां आंगि कीं निर्मळ-
 पर्णी ॥ हारताले या पोगरणी ॥ हें आणिका वांचुनि
 पर्णी ॥ सगळेंचि आहे ॥ ३९ ॥ आपणा भागु तैमें ॥
 असणेंचि जे असे ॥ असें नसें हें ऐसें ॥ साहुनियां
 ॥ ४० ॥ निदेचें नाहींपणें ॥ निमाले याही जागेपणें ॥
 असि जे कां नेणें ॥ कोण होऊनि जैसें ॥ ४१ ॥ कां
 भूमि कुंभ ठेविजे ॥ तै सकुंभता अपजे ॥ तो नेलिया
 ह्मणिजे ॥ तेणेंविणें ॥ ४२ ॥ परी दोन्ही हे भाग ॥
 न सिवती भूमिचें आंग ॥ तेव्हेळीं भूमि तैसें चांग ॥
 पोख जें असणें ॥ ४३ ॥ इति श्रीसिद्धानुवादे श्रीमदनु

भवामृतं ज्ञानभेदकथननाम चतुर्थप्रकरणं संपूर्णं
मम ॥ ४ ॥

प्रकरण ५

श्रीगणेशाय नमः ॥ मत्ता प्रकाश मुख ॥ या तिहीं
तिहीं उणे लेख ॥ जेंमं विषयणेंचि विम्व ॥ विम्व नाहीं
॥ १ ॥ कांति काठिण्य कनक ॥ तिन्ही मिळोनि क
नक एक ॥ द्राव गोडी पियुख ॥ पियुखानि जेवी ॥ २ ॥
उजाळ दती मारव ॥ या तिहींचि तिहीं उणीव ॥ हे
देखिजे मावेव ॥ कापुर्ग एक ॥ ३ ॥ आंगें कीर उजा-
ळ ॥ कीं उजाळ तेंचि मवाळ ॥ कीं दोन्ही ना परिम
ळ ॥ मात्र जें ॥ ४ ॥ ऐंमं एक कापुर्गणी ॥ तिन्ही
डये तिहीं उणी ॥ डयापरि आटणी ॥ मत्तादिकांची
॥ ५ ॥ येन्हवां मच्चिदानंदभेद ॥ चालिल्या तिन्ही
पदे ॥ परि तिन्ही उणीं आनंद ॥ केला येणें ॥ ६ ॥
मत्ताचि कीं प्रकाश ॥ प्रकाशुचि मत्ता उल्हासु ॥ हें
न निवडे मिठांशु ॥ अमृतें जेवी ॥ ७ ॥ शुक्लपक्षांचे
मोळा ॥ दिवसा वादती कळा ॥ परी चंद्र मात्र मग-
ळा ॥ चंद्रीं जेवीं ॥ ८ ॥ थेंवीं पडतां उदक ॥ थेंवा
धरुं ये लेख ॥ परि पडिला टाडें उदक ॥ वांचूनि आहे
॥ ९ ॥ तेंमं अमताचि या व्यावृत्ति ॥ मन् ह्यणीं आलें
श्रुती ॥ जडाचिया समाम्री ॥ चिद्रूप ऐंमं ॥ १० ॥ दुः-
खांचेनि सर्व नाशें ॥ उगलें तें मुख ऐंमं ॥ निगदिलें
निश्चामें ॥ प्रभुचेनि ॥ ११ ॥ ऐंमं मदाविप्रतियोगी-
ये ॥ अमदादि तिन्हीयें ॥ लोटितां जालीं त्रायें ॥ स-
त्तादिकां ॥ १२ ॥ एवं मच्चिदानंद ॥ आत्मा हा ऐसा

शब्द ॥ अन्यव्यावृत्ति मिद्ध ॥ परि वाचक नव्हे ॥ १३ ॥
 सूर्याचेनि प्रकाशें ॥ जे कांहीं जड आभासे ॥ त्यातें
 तोगिवसे ॥ सूर्य काई ॥ १४ ॥ तेविं जेणें तेजें ॥ वाचे-
 मि वाच्य सुजे ॥ ते वाचा प्रकाशिजे ॥ हें कें आहे
 ॥ १५ ॥ विषो नाहीं कोणहाती ॥ जया प्रमेयत्वचि
 नाहीं ॥ नया स्वप्रकाशा काई ॥ प्रमाण होये ॥ १६ ॥
 प्रमेय परिछेदें ॥ प्रमाणत्वे नांदे ॥ काइ स्वतः सिद्धें ॥
 वस्तुचा ठाई ॥ १७ ॥ एवं वस्तुशि जाणो जातां ॥ जा-
 णणेंचि वस्तु तत्त्वतां ॥ मग जाणते आणि जाणतां ॥
 कैचा उरे ॥ १८ ॥ ह्मणोनि सच्चित्सुख ॥ दे बोल
 वस्तु वाचकं ॥ नव्हती हे शेष ॥ विचाराचें ॥ १९ ॥
 ऐसे न इयें प्रसिद्धें ॥ चालिली सच्चिदानंद पदें ॥ मग द्रष्टया
 स्वसंवादे ॥ भेटती जेव्हां ॥ २० ॥ तेव्हेळि वरषाणि मेघु ॥
 समुद्र होऊनि वोषु ॥ सरे दाउनि मागु ॥ राहे जैसा ॥ २१ ॥
 फळ विऊनि फुल सुके ॥ फळ नाशे रम पाकें ॥ तोही
 रस उफके ॥ तृप्तिदानीं ॥ २२ ॥ कां आहुती आग्री आंत ॥
 घालुनि वोसरे हात ॥ सुख चेंवऊनि गीत ॥ उगा राहे
 ॥ २३ ॥ नाना मुखा मुख दाऊनि ॥ आरिसा जाय
 निगौनि ॥ कां निंदलें चेंवऊनि ॥ चेंवविते जैसें ॥ २४ ॥
 तैसें सच्चिदानंद चोखटा ॥ दाऊनि द्रष्टया द्रष्टा ॥ ति-
 न्ही पदें लागती वाटा ॥ मौनाचिया ॥ २५ ॥ जें जें बो-
 लिजें तें तें नव्हे ॥ होय तें तंव न बोलवे ॥ साउलीवरि
 न मववे ॥ मवितें जैसें ॥ २६ ॥ मग आपुलिया कडें ॥
 मवितया जें सांपडे ॥ तें लाजलाजें आखुडें ॥ मविता जैसा
 ॥ २७ ॥ सत्ताचि स्वभावें ॥ असत्ता तंव नव्हे ॥ मां स-
 तत्व संभवें ॥ सत्तेसि काई ॥ २८ ॥ आणि अचिदाचें-

नि नाशें ॥ आलें जें चिन्मात्र दर्शें ॥ आतां चिन्मात्र-
 चि मा कैसें ॥ चिन्मात्रांयें ॥ २९ ॥ निद प्रबोधाचा
 ठाई ॥ नसे तैसें जागणेंही ॥ तेविचिन्मात्राचि मा काई ॥
 चिन्मात्राये ॥ ३० ॥ ऐसें यया मुखपणें ॥ नाहीं कीरु
 दुःख होणें ॥ मा मुख हें गणनें ॥ मुखामि काई ॥ ३१ ॥
 ह्मणोनि मदमदत्वं गेलें ॥ चिदचिदत्वं मावळलें ॥ मु-
 खामुख जालें ॥ काहीं नाकीं ॥ ३२ ॥ आतां ह्मडाचें
 लवंचक ॥ सांडुनि दुर्णाचें कंचुक ॥ मुख मात्राचि एक ॥
 स्वयें आधी ॥ ३३ ॥ वरि येकपणें गणिजे ॥ तें गणितें
 नसीये दुजें ॥ ह्मणोनि हें न गणिजे ऐसें येक ॥ ३४ ॥
 मुखा आतोनि निघणें ॥ ते मुखिये मुखां तें ॥ हे मुख
 मात्राचि मां कोणें ॥ अनुभवावें ॥ ३५ ॥ जै प्रकृती
 डंकु अनुकरे ॥ तें प्रकृति डंके अवतरे ॥ मां डंकुचि तें
 भरें ॥ कोणकोणां ॥ ३६ ॥ तैसें आपुलेंनि मुखपणें ॥ ज्या
 नाहीं मुखावणें ॥ आणि नाहीं हेंही जेणें ॥ नेणिजे मुख
 ॥ ३७ ॥ आरिमा न पाहतां मुख ॥ स्वयें सन्मुख नाविन्मुख ॥
 तेवि नमोनि मुखालुख ॥ मुखचि जें ॥ ३८ ॥ सर्व सिद्धांता-
 चिया उजरिया ॥ मांडुनियां निदमुरिया ॥ आपुलीया
 हाता चोरीया ॥ आपणचि जे ॥ ३९ ॥ म लवितां उंस ॥
 तो जैमेनि अमे रम ॥ तेथिचा मिठांश ॥ तोचि जाणें
 ॥ ४० ॥ कां न मज्जितां बीणा ॥ जो नादु जो अबो-
 लणा ॥ तया तेंचि जाणा ॥ होआवें लागे ॥ ४१ ॥
 नाना पुष्पाचिया उदरा ॥ न येतां पुष्पसारा ॥ आपण-
 चि भंवरा ॥ होआवें पडे ॥ ४२ ॥ नाना न रांधितां
 रस सोये ॥ ते गोडी कैसी कां पां आहे ॥ हे पाहणें ते
 नोहे ॥ आणिका जोगि ॥ ४३ ॥ तैसें सुखपणा येवों ॥

लाजे आपुले मुख पावों ॥ तें आणिव्हां चाखों सुबो ॥
 येईल काई ॥ ४४ ॥ दिहाचीया दुपारीं ॥ चांदु जैसा
 अंबरीं ॥ तें असणें चांदाचि वरि ॥ जाणावें कीं ॥ ४५ ॥
 रूप नाही तें लावण्य ॥ आंगनुठा तें तारुण्य ॥ क्रि-
 या न फुटे तें पुण्य ॥ कैमं अमे ॥ ४६ ॥ जै न मनाचा
 अंकुर नुपजे ॥ तेथिलेन मकरव्वजे ॥ तोचि हा न
 माजे ॥ तरीच वडे ॥ ४७ ॥ कां वाद्य विशेषा मृष्टी ॥
 जे जन्म नेचे दृष्टी ॥ तें नाद ऐसी गोष्टी ॥ नादाचि
 जोगी ॥ ४८ ॥ नाना काष्ठाचिया विटाळा ॥ वासर-
 लियांही अनळा ॥ मग लागणें केवळा ॥ आंगामीची
 ॥ ४९ ॥ दर्पणाचेनि नेमं ॥ विण जें मुखातीचें प्रेमं ॥
 आणिते ते वर्म ॥ वर्मती येणें ॥ ५० ॥ न परितां
 पीक जोडे ॥ तें मुडाची आहे रोकडें ॥ ऐमिया मोई
 उघडे ॥ बोलणें हें ॥ ५१ ॥ एवं विशेष सामान्य ॥
 दोहों नातळे चैतन्य ॥ ते भोगिजे अनन्य ॥ तेणमि
 सदा ॥ ५२ ॥ आतां यावरी जें बोलणें ॥ तें येणेंचि
 बोलें शाहाणें ॥ जें मौनाचें ही नीपटणें ॥ पीऊनि गेलें
 ॥ ५३ ॥ एवं प्रमाणा अप्रमाण ॥ पण केलें प्रमाण ॥
 दृष्टांतीं वाइली आण ॥ दिसावयाची ॥ ५४ ॥ आंगा-
 चिया अनुपपत्ती ॥ आठलियां उपपत्ती ॥ येथें उठली
 पांथती ॥ लक्षणाची ॥ ५५ ॥ उपाय मागील पाये ॥
 वेऊनि जाले वाये ॥ प्रतीति सांडिलि सोये ॥ प्रत्यया-
 ची ॥ ५६ ॥ येथें निर्धारेंसी विचार ॥ निमोनि जाला
 सार ॥ स्वामिचा संकटीं शूर ॥ सुभटु जैसा ॥ ५७ ॥
 नाना नाश साधुनि आपुला ॥ बोधबोधे लाजीनला ॥
 नुमुधेपणें थोटावला ॥ अनुभवउ येथें ॥ ५८ ॥ भिंगाचिया

चडळा ॥ पदराचा पुंज वेगळा ॥ करीतां जैमा निफळा ॥
 आंगाचा होये ॥ ६० ॥ कां गजवजीला उवा ॥ पांघु-
 र्णें केळीचा गाभा ॥ मांडी तेव्हेळीउभा ॥ कैचा कीजे
 ॥ ६० ॥ तेंमें अनुभव्य अनुभाविक ॥ इहि दोही अ-
 नुभविक ॥ तें गेल्या कैचें एक ॥ येकामाची ॥ ६१ ॥
 अनुभवा हा टावोवरी ॥ आपुलीचि अवमरी ॥ तेंथें अ-
 क्षणाचि हारी ॥ वाडेल काई ॥ ६२ ॥ कां परेमि पडे
 मिठी ॥ तेंथें नादाचा माच मळु नुठी ॥ मा वावरीजेळ
 वोठी ॥ हेंके आहें ॥ ६३ ॥ चेडळियाही पाठी ॥
 चेवण याच्या गोठी ॥ कीं थाला वेंमे पाठी ॥ रंथना-
 च्या ॥ ६४ ॥ उदेळिया दिवसपती ॥ तै कि दिवे मेजे
 येति ॥ वांचोनि पिकला मेती ॥ मुडजतानि नांगर काई
 ॥ ६५ ॥ ह्मणोनि बंध मोक्षाचे व्याज ॥ नाही निमालें
 काज ॥ आतां निरोपण मोज ॥ वोळगे जरि ॥ ६६ ॥
 आणि पुढिया कां आपणापें ॥ विचाराचेन हातें हारपें ॥
 मग शब्देचि वेंपें ॥ आठउनियां ॥ ६७ ॥ येनुळिया
 हि परीतें ॥ चांगावे नाहि शब्दाते ॥ जन्हां स्मारकपणें
 कीर्तीतें ॥ मिग्वी हा जगीं ॥ ६८ ॥ इतिश्रीमिळानु-
 वादेश्रीमदनुभवांमते मच्चिदानंदपदत्रयविवरणं नामपंचम
 प्रकरणं संपूर्णम् ॥

प्रकरण ६.

श्रीगुरुनाथाय नमः ॥ बापु उपेगी वस्तु शब्दु ॥
 स्मरण दानि प्रमिळु ॥ अमृताचा विशदु ॥ आरिमा
 नव्हे ॥ १ ॥ पाहतें आरिमां पाहे ॥ येथें कांहीं च न-
 वल नव्हे ॥ परि दर्पणें यणे होये ॥ न पाहतें पाहते

॥ २ ॥ बडिला अव्यक्तचिया वंशा ॥ उद्योतकार मूर्य
 जैसा ॥ येणें येकें गुणें आकाशा ॥ अंबरत्व ॥ ३ ॥
 आपण तरि रवपुष्प ॥ परि फळ दे जगद्रुप ॥ शब्द म-
 िते अमृष ॥ कोण आहे ॥ ४ ॥ विधिनिषेधाचिया
 वाटा ॥ दाविता हाचि दिवटा ॥ बंधमोक्ष कळिकटा ॥
 शिष्ट हाचि ॥ ५ ॥ हा अविद्येचिया आंगी पडे ॥ तें-
 नाथिले ऐसें रूढे ॥ न व्हाहिजे तिन कवडे ॥ साचा
 वस्तु ॥ ६ ॥ शुद्ध शिवाचा शरारि ॥ कुमार हाचि
 जिउ भरि ॥ जेवि आंगे पंचाक्षरि ॥ तेविचि बोलु
 ॥ ७ ॥ जीव देहे बांधला ॥ तो बोलें येकें सुटला ॥
 आत्मा बोलें भेटला ॥ आपण यां ॥ ८ ॥ दिवसां तें
 उगो गेला ॥ तव रात्रिचा द्रोहो आला ॥ ह्मणेनि सृ-
 र्या या बोला ॥ उपमा नव्हेचि ॥ ९ ॥ जे प्रवृत्ती आ-
 णि निवृत्ती ॥ विरुद्धा इया हातु धरिती ॥ मग शब्देंचि
 चालती ॥ एकलेनी ॥ १० ॥ सहाय आत्मविद्येचें ॥
 करावया आपण वेचे ॥ गोमटें काय शब्दाचें ॥ एकैक
 वाणु ॥ ११ ॥ किंबहुना शब्दु ॥ स्मरण दानि प्रसिद्ध ॥
 परि तयांही समंधु ॥ नाहीं येथें ॥ १२ ॥ आत्मया
 बोलाचें ॥ कांहीं उपेगा न वचे ॥ स्वसंवेद्या कोणहा-
 चें ॥ बोझें आथी ॥ १३ ॥ आठवे का विसरे ॥ विषो
 होऊनि अवतरे ॥ तरि वस्तुसि वस्तु दुसरें ॥ असेना
 कीं ॥ १४ ॥ आपण आपण यातें ॥ आठवि विसरे केउ-
 ते ॥ काय जिभी जिभेतें ॥ चाखे न चाखे ॥ १५ ॥ जा-
 गणें पां निद नाहीं ॥ मां जागणें घडे काई ॥ स्मरणा
 स्मरण दोन्हींही ॥ स्वरूपिं तैसी ॥ १६ ॥ सूर्यो
 रात्री पां नेणें ॥ मा दिवो काय जाणें ॥ तंवि स्मरणा

स्मरणें ॥ आपण वस्तु ॥ १७ ॥ एवं स्मरणास्मरण
 नाही ॥ तरि स्मारकें काज काई ॥ ह्मणोनि इये ठाई ॥
 बोलू न मरे ॥ १८ ॥ आणिक एक शब्दे ॥ काजकी
 रु भलें माथें ॥ परि धिवमा न बंधे ॥ विचारु येथें ॥ १९ ॥
 कां जें बोलें अविद्या नासें ॥ मग आत्मेन आत्मा भा-
 मे ॥ ह्मणत खेव पिसें ॥ आलेंचि कीं ॥ २० ॥ सूर्यी
 रात्रीपा मारिल ॥ मां आपणयां उदो करिल ॥ हें कुडे
 न मरती बोल ॥ माचाचा गांवि ॥ २१ ॥ चेडलें निदे
 रुमे ॥ ऐमें कि निद आमे ॥ कि चेडलें चेउ बैसे ॥
 ऐमें चेणें आहे ॥ २२ ॥ ह्मणोनि नाशा पुरती ॥
 अविद्या नाही निरुति ॥ नाही आत्मा आत्मस्थिति ॥
 रिगें ऐमा ॥ २३ ॥ अविद्या तंव स्वरूपें ॥ वांम्रेंचें
 कीर जाउपें ॥ मा तर्काचें खुरपें ॥ खांडे कोणां ॥ २४ ॥
 इंद्रधनुष्या मिते ॥ कवण धनवई न घलिजे ते ॥ ते दि-
 मे तेंमें होते ॥ माच जरी ॥ २५ ॥ अगमतीचिया कौ-
 तुका ॥ पुरति जरि मृग तृप्णिका ॥ तरि मार देतो त-
 का ॥ अविद्येमी ॥ २६ ॥ माहे बोलचि वळयी ॥ ऐमा
 अविद्या असे जर्गी ॥ तरि जाळुना कां आगी ॥ गंधर्व
 नगरें ॥ २७ ॥ ना तरि दिपाचि मोये ॥ आंधारें कीर
 न माहे ॥ तेथें कांहीं आहे ॥ जावया जोगे ॥ २८ ॥
 नातरि पाहावया दिवमु ॥ वातिचा कीजे सोमु ॥ तेव्ह-
 डांही उद्धमु ॥ उद्यमु पडे ॥ २९ ॥ जेथें माउलि न
 पडे ॥ तेथें नाही जेणें पाडे ॥ मा पडे तेथें तेव्हडे ॥
 नाहीच कीं ॥ ३० ॥ दिमतचि स्वप्न लटिकें ॥ हें जा-
 गरिं होय ठाउकें ॥ तेवि विद्या काळीं सतुंकें ॥ अविद्या
 नाही ॥ ३१ ॥ वोडंबरिचिया लेणियां ॥ घरमरी आतु-

इलीयां ॥ नागिवे नागविलीयां ॥ विशेषु काई ॥ ३२ ॥
 मनोरथाचे परियळे ॥ आरोगिजतु कां लक्ष वेळें ॥ परि
 उपवासा वेगळे ॥ आनुआथी ॥ ३३ ॥ मृगजळ जेथें
 नृमंडे ॥ तेथें असें पां कोरेंडे ॥ मा उमटे तेथें जोडे ॥
 बोल्लहामु काई ॥ ३४ ॥ हे दिसे तैसें असे ॥ तरि चि-
 त्रिचेनि पाउसें ॥ बोल्लावतु कां माणुसें ॥ आगरांतळीं
 ॥ ३५ ॥ कालउनी आंधारें ॥ लीहां येती अक्षरें ॥
 तरि ममिचिये बोगवारें ॥ कां शिणावें ॥ ३६ ॥ आ-
 काश काय निळें ॥ न देखतु हे डोळे ॥ तेवि अविद्येचन
 टबाळें ॥ जाणोन घेई ॥ ३७ ॥ अविद्या येणें
 नावें ॥ मी विद्यमानचि नव्हे ॥ हें अविद्याचि स्वभा-
 वें ॥ सांघतसें ॥ ३८ ॥ आणि इयें अनिर्वाच्यपणें ॥
 ते दुजेही देवांगणें ॥ आपुला आभावी आपणें ॥ माधी-
 तसे ॥ ३९ ॥ ना कांहींच जरी आहे ॥ तरि निर्धारु
 कां न साहे ॥ वरि घटा भावीं भोयें ॥ अकांत दिसे
 ॥ ४० ॥ अविद्या नांशी आत्मा ॥ ऐसी नव्हे प्रमा ॥
 सूर्या आंगी तमा ॥ जयापरी ॥ ४१ ॥ हें अविद्या
 तरि मायावि ॥ परि मायावीपण लपवि ॥ हे साचा
 आली अभावी ॥ आपुला हें ॥ ४२ ॥ बहुतांपरि ऐ-
 सि ॥ अविद्या नाहीं आपैसी ॥ आतां बोलु हातवमी ॥
 कवणावरी ॥ ४३ ॥ माउलि येतें माबळें ॥ हालयां
 भोय आडळें ॥ कीं हले न अंतराळें ॥ थोंटावे हातु
 ॥ ४४ ॥ कां मृगजळाच्या पानीं ॥ गगनाचा आळीं-
 गनि ॥ नां तरि जुंबनी ॥ प्रतिबिंबाचा ॥ ४५ ॥ उठा-
 वला बोथरे तंवका ॥ तो सुनाथा पडे असिका ॥ अवि-
 द्या नांशी तर्का ॥ तैसे होये ॥ ४६ ॥ ऐसि अविद्या

नामावी ॥ हें वाहेल जो जीवीं ॥ त्याणें साली काढावी ॥
 आकाशाची ॥ ४७ ॥ तेणें सेळि गळा दोहावी ॥ गुड-
 गा डोळा वाम पाहवी ॥ वाळऊनी काचरी करावी ॥
 सांज वेळेची ॥ ४८ ॥ जांभै वाटुनि रसु ॥ तेणें काढा-
 वा बहुवसु ॥ कालऊनि आळसु ॥ मोदळा पाजावा
 ॥ ४९ ॥ तो पाटापाणी परतु ॥ पडली मावली उलयु ॥
 वाग्याचे तांथु ॥ वळुं मुखें ॥ ५० ॥ तो बागुलातें मा-
 रुं ॥ प्रतिचिंब खोळे भरुं ॥ तळहातीचें विचरु ॥
 केश मुखें ॥ ५१ ॥ घटाचें नाहींपण फोटुं ॥ गगना-
 चीं फुलें तोटुं ॥ ममियांचें मोटुं ॥ मिग मुखें ॥ ५२ ॥
 तो कापुगचि ममी करुं ॥ ग्नदीपी काजळ धरुं ॥
 वांघेचें लेंकरुं ॥ परणु मुखें ॥ ५३ ॥ तो अवमेचेनि
 मुधाकरें ॥ पोसुं पाताळींची चकोरें ॥ मृगजळींचीं जळ-
 चरें ॥ गाळुं मुखें ॥ ५४ ॥ अहो हें किंति बोलावें ॥
 अविद्या रचली अभावें ॥ आतां काय नामावें ॥ शब्द
 येणें ॥ ५५ ॥ नाहीं तयाचेनि नाशें ॥ शब्द नये प्र-
 माण दर्शें ॥ आंधारीं आंधारा जैमे ॥ नव्हे रूप
 ॥ ५६ ॥ अविद्याचि नाहीं जाति ॥ तेथें नाहीं ह्मणत
 या युक्ति ॥ जेविं दुपारीं कां वाती ॥ आंगणीच्या
 ॥ ५७ ॥ न पेरीतां मेती ॥ जेवीं सवंगणीया जाति ॥
 तया लाजा परीती ॥ जोडी आहे ॥ ५८ ॥ स्वर्णिया
 चा आंगा ॥ जेणें केला वळघा ॥ तो न करीतांचि उ-
 गा ॥ घरीं होता ॥ ५९ ॥ पाणियावरी वरखु ॥ होता
 कें अमे विशेषु ॥ अविद्या नांशीं उन्मेखु ॥ फांकावा
 तैमा ॥ ६० ॥ माप मापणें श्लाघे ॥ जंव आकाश
 मऊं न रिघे ॥ तम पाहतां वाउगें ॥ दीपाचें जन्म ॥ ६१ ॥

गगनाचि रससोयें ॥ जिभ जैं आरोगुं जायें ॥ मग रस-
 ना हे होये ॥ अडनांव कीं ॥ ६२ ॥ नव्हतेन वल्लभें ॥
 अहेवपण कां शोभे ॥ खातां केळीचि गाभे ॥ न खातां
 गेले ॥ ६३ ॥ स्थूल सूक्ष्म कवण येकु ॥ पदार्थ न प्र-
 काशी अर्कु ॥ परि रात्रिविषि अप्रयोजिकु ॥ जालाचि
 कीं ॥ ६४ ॥ दिठि पाहतां काय न फवे ॥ परि निदेतें
 तव न देखवे ॥ चेता तें न संभवे ॥ ह्यणोनियां ॥ ६५ ॥
 चकोराचिया उद्यमा ॥ लटिकेपणाचि सीमा ॥ जरी दि-
 हाचि चंद्रमा गिक्सुं बैसैं ॥ ६६ ॥ नुसधियेचि सो-
 चा ॥ मुका होय वाचकाचा ॥ अंतराळि पायांचा ॥
 पेंधा होये ॥ ६७ ॥ अविद्येसी सन्मुखे ॥ सिद्धेंचि प्रति-
 सेदकें ॥ उठिली निरार्थकें ॥ जल्पें होती ॥ ६८ ॥ अं-
 से आला सुधाकरू ॥ न करीच कायि अंधःकारु ॥
 अविद्या नाशीं विचारु ॥ तैसा होये ॥ ६९ ॥ ना-
 ना न निफजतेन अल्लें ॥ जेवणें तेचि लंघने ॥ निमाले न
 नवनें ॥ पाहाणाचि अंधु ॥ ७० ॥ कैसेन ही वस्तु नसे ॥
 तेथ जैं शब्दाचा अर्थ हो बैसे ॥ तैं निरर्थकपणें नाशे ॥
 शब्द हिं थिता ॥ ७१ ॥ आतां अविद्याचि नाहीं ॥
 हें कीर ह्यणों काई ॥ परि नाशितां कांहीं ॥ नुरेचि शब्दा-
 चें ॥ ७२ ॥ या लागि अविद्येचिया मोहरा ॥ उठि-
 लिया हिं विचारा ॥ अंगाचिया संसारा ॥ हाउनि
 ठेला ॥ ७३ ॥ ह्यणोनि अविद्येचेनि मरणें ॥ प्रमाणा-
 येईल बोलणें ॥ हें अविद्याचि नाहींपणें ॥ नेदि घडो-
 ॥ ७४ ॥ आणि आत्मा हन आत्मयां ॥ दाऊनि बोलु
 महिमेयां ॥ येईल हें सवियां ॥ विरुद्धची ॥ ७५ ॥
 आपण या आपणपेसीं ॥ लागलें लग्न कवणे देशीं ॥ कीं

मूर्य आंग ग्रासी ॥ ऐसें ग्रहण आहे ॥ ७६ ॥ गगन
 आपणया निचे ॥ मिधु आपणयां रिचे ॥ कीं तळहात
 काय वळचे ॥ आपणयां ॥ ७७ ॥ सूर्य सूर्यासि वि-
 वळें ॥ फळ आपणयां फळें ॥ कीं परिमळु परिमळें ॥
 घेपतमे ॥ ७८ ॥ चराचरा पाणी पाजणी ॥ करूं येई-
 ल येके क्षणीं ॥ परि पाणियासि पाणी ॥ पाजों ये काई
 ॥ ७९ ॥ माटितिशां दिवमा ॥ माजी एखादा होय
 एमा ॥ जे सूर्यामी मूर्य जेमा ॥ डोळा दावी ॥ ८० ॥
 कृतांत जरि कोपेल ॥ तरि त्रैलोक्य हें जाळील ॥ वा-
 चुनी आगी लावील ॥ आगिमी काई ॥ ८१ ॥ आपण
 पें आपणयां ॥ दर्पणेंवीण धात्रेया ॥ समोर हांआव-
 या ॥ ठां कीं आहे ॥ ८२ ॥ दिठि दिठितें रिगों पाहे ॥
 रुचि रुचितें चावु मुये ॥ कीं चेतया चेवउं ये ॥ हें
 नाहींच कीं ॥ ८३ ॥ चंदन चंदनपणा लावी ॥ रंगु
 रंगुपणा रावी ॥ मोतीपण मोती लेववी ॥ ऐसें कैचें
 ॥ ८४ ॥ मोनेपण मोने कर्सी ॥ दिपपण दिप प्रका-
 शी ॥ रमपण बुडि दे रसि ॥ ने के जोडें ॥ ८५ ॥
 आपुले मुकुटि समर्था ॥ चंद्र बैसविला सर्वथा ॥ परि
 चंद्र चंद्राचिये माथां ॥ वाउं ये काई ॥ ८६ ॥ तैमा
 आत्मराज तंव ॥ ज्ञान मात्राचि भरीवं ॥ आतां ज्ञानें
 ज्ञानासी खेव ॥ कैमें दीजे ॥ ८७ ॥ आपुनले जाण-
 पणें ॥ आपणयातें जो नेणें ॥ डोळ्या आपुलें पाहा-
 णें ॥ दुवाड जैमें ॥ ८८ ॥ आरिसा आपुलिये ॥ आं-
 गी आपणा पाहे ॥ तें जाणणें जाणों लाहे ॥ आपण
 यातें ॥ ८९ ॥ दिगंता पेलिकडेचें ॥ घाबोनि सूर्या
 खोंचे ॥ मां तिये काये तियेचें ॥ आंग फुटे ॥ ९० ॥

रसवृत्तिसी उगाणें ॥ घेऊनि जिव्हाग्राशाणें ॥ परि काइ
 कजि नेणें ॥ आपणपें चाखों ॥ ९१ ॥ तरी जीभ काये
 आपुलें ॥ चाखणें हान ठेलें ॥ तैसें नव्हे संचलें ॥ तोचि
 तें कीं ॥ ९२ ॥ तैसा आत्मा सच्चिदानंदु ॥ आपणयां
 आपण सिद्धु ॥ आतां काय दे शब्दु ॥ तयाचा तयां
 ॥ ९३ ॥ कोणा ही प्रमाणाचेन हातें ॥ वस्तु घेना न
 बे आपणयातें ॥ जे स्वयें आपणयातें ॥ घेणें ना
 घेणें ॥ ९४ ॥ ह्मणोनि आत्मा आत्मलाभें ॥ नांदऊ-
 नि शब्द शोभे ॥ येईल ऐसा न लभे ॥ उमसू घेवों-
 ॥ ९५ ॥ एवं माध्यान्हीची दिवि ॥ तम धाडी ना दि-
 बो दावी ॥ तैसि उभयेतां पदवी ॥ शब्दा जाली
 ॥ ९६ ॥ आतां अविद्या नाहीपणें ॥ नाहीं तये नास-
 णें ॥ आत्मा सिद्धुचि मां कोणें ॥ काय साधावें ॥ ९७ ॥
 ऐसा उभयपक्षीं ॥ बोल न लाहोनि नखि ॥ हारतला
 प्रळयोदकीं ॥ बोधु जैसा ॥ ९८ ॥ आतां बोला भागु
 कांहीं ॥ असणें जयाचा ठाई ॥ अर्थता तरी नाहीं ॥
 निपटूनियां ॥ ९९ ॥ बागुल आला ह्मणतें ॥ बोलणें
 जैसें रितें ॥ कां आकाश वोळंबतें ॥ तळहातीं ॥
 ॥ १०० ॥ तैसी निरार्थकें जल्पें ॥ होऊनियां सपड-
 पें ॥ शोभती जैसीं लेपें ॥ रंगावरी ॥ १०१ ॥ एवं शब्दै-
 क जीवनें ॥ बापुडी ज्ञानें अज्ञानें ॥ साचपणें वनें ॥
 चित्रीचीं जैसीं ॥ १०२ ॥ या शब्दाचा निमाला ॥ महा
 प्रळयो हों सरला ॥ अभ्रा सबे गेला ॥ दुर्दिनु जैसा
 ॥ १०३ ॥ इति श्रीसिद्धानुवादे श्रीमदनुभवामृते शब्दखंडणं
 नाम षष्ठप्रकरणसंपूर्णम् ॥

प्रकरण ७.

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ॥ येन्हवीं तन्हीं अज्ञाना ॥
 जें ज्ञाना नमें ओभना ॥ तें तर्हि काना ॥ खालिचि
 दंडे ॥ १ ॥ आडमूनि आंधारी ॥ मद्योत दिप्ती श्री-
 मिरि ॥ तैमें लटिकें वरी ॥ आनादि होये ॥ २ ॥
 जैमी स्वप्नीं स्वप्न महिमां ॥ तमीं मानु असे तमां ॥ ते-
 वी अज्ञाना गरीमां ॥ अज्ञानींची ॥ ३ ॥ कोल्हेरी
 चे वारु ॥ न येनी धारकीं धरुं ॥ न ये लेणा दुंगारु ॥
 वोडंबरीचा ॥ ४ ॥ हे जाणण्याचा घरीं ॥ खोबिलें
 ही आन न करी ॥ काड चांदीणां उठे लहरी ॥ मृग
 जळाची ॥ ५ ॥ आणि ज्ञान हे जे ह्यणिजे ॥ तें अ-
 ज्ञानचि पां दुजें ॥ एक लपऊनि दाविजें ॥ ऐका जैमें
 ॥ ६ ॥ अमों आतां हा प्रस्तावो ॥ अर्धी अज्ञाना
 चा धांडोळा घेवों ॥ मग तयाचा साचीं लाहों ॥ ज्ञा-
 नही लटिकें ॥ ७ ॥ या अज्ञान ज्ञानातें ॥ अधीष्टूनी
 जरी अमंजीतें ॥ जेथें अमें तयानें नेणकां न करी
 ॥ ८ ॥ अज्ञानें जेथें अमावें ॥ तेणें सर्व नेण होआवें ॥
 ऐमी जाति स्वभावें ॥ अज्ञानाची ॥ ९ ॥ तरी शास्त्रम-
 त ऐमें ॥ जे आत्मीच अज्ञान अमें ॥ आणि तेणें तो
 गिवमे ॥ आश्रो जरी ॥ १० ॥ तरी नुठितां दुजे ॥
 अज्ञाच असे बीजें ॥ तै तेचि आधी हें बुझें ॥ कोण
 येथें ॥ ११ ॥ अज्ञान तंव आपणयातें ॥ जडपणें नेजें
 निरुतें ॥ आणि प्रमाण प्रमाणातें ॥ होत आहे ॥ १२ ॥
 यालागि जरी अज्ञान ॥ करील आपुलें ज्ञान ॥ हें ह्य-
 णत खेव घेववी मौन ॥ विरोधुचि ॥ १३ ॥ आणि जा-
 णती वस्तु एक ॥ येणें अज्ञानें केली मूर्ख ॥ तें अज्ञान

हे लेख ॥ कवण धरी ॥ १४ ॥ अहो आपणयाहीं
 पुरता ॥ नेणु न करवें जाणता ॥ तथा अज्ञान ह्यणतां ॥
 लाजिजे कीं ॥ १५ ॥ आभाळें भानू ग्रासें ॥ तैं आ-
 भाळ कोणें प्रकाशे ॥ सुषुप्ति सुषुप्तेया रुसें ॥ तैं तेचि
 कोणां ॥ १६ ॥ तैसें अज्ञान असे जेथ ॥ तेच जरी
 अज्ञान आतें ॥ तरी अज्ञान अज्ञानातें ॥ नेणतां गेलें
 ॥ १७ ॥ नातरी अज्ञान एक घडे ॥ हें जयास्तव नि-
 वडे ॥ तैं अज्ञान नव्हे फुडें ॥ कोणें काळीं ॥ १८ ॥
 पडळ ही आथी डोळां ॥ आणि डोळां नव्हे आंधळा ॥
 तरी आथ यया पोकळा ॥ बोलिया कीं ॥ १९ ॥
 इंधनाचा अंगी ॥ खवळले न आगी ॥ ते न जळे
 तरी वाउगी ॥ शक्तिचि ते ॥ २० ॥ आंधारु कोंडोनि
 घरीं ॥ घरा पडसाई न करी ॥ तैं आंधारु इंही अ-
 क्षरीं ॥ न ह्यणावा कीं ॥ २१ ॥ वो जावो नेंदि जा-
 गणें ॥ तिये निदेले निद कोण ह्यणें ॥ दिवसा ना
 आणी उणें ॥ तैं रात्रि कैचि ॥ २२ ॥ तैसा आत्मा अ-
 ज्ञान असिकें ॥ असतां तो न मुके ॥ तैं अज्ञान शब्दा
 लाटकें ॥ आलेंचि कीं ॥ २३ ॥ ये-हवीं तरी आत्म-
 या ॥ माजी अज्ञान असावया ॥ कारण ह्यणतां न्या-
 या ॥ बुकि येईल कीं ॥ २४ ॥ अज्ञान तम मेळणीं ॥
 आत्मा प्रकाशाची खाणीं ॥ आतां दोहिं मिळणीं ॥
 एकी कैसी ॥ २५ ॥ स्वप्न आणि जागरु ॥ आठऊ
 आणी विसरु ॥ हे युग्में एका हारु ॥ चालति जरी
 ॥ २६ ॥ शिता तापा एकवट ॥ बाहे वस्तिची वाट ॥
 कां तमें बांधिजे मोट ॥ सूर्य रश्मिची ॥ २७ ॥ नाना
 राति आणि दिवो ॥ बेती यके ठाई राहों ॥ तैं आत्मा

जिवेंजिवो ॥ अज्ञानाचेंनि ॥२८॥ हें असो मृत्यु आणि
जिणें ॥ ये शोभती जरी मेहुणें ॥ तरी आत्मेन असणें ॥
अज्ञानेमी ॥ २९ ॥ अहो आत्मेन जे बांधे ॥ तेंचि
आत्मेनमी नांदे ॥ ऐंसी काडामि विरुद्धें ॥ बोलणि इयें
॥ ३० ॥ अहो आंधारपणीचि पैज ॥ मांडुनि आंधार
तेज ॥ जाला तें सहज ॥ सूर्य निभ्रांतचि ॥ ३१ ॥ भेदु
लांकुडपण मांडिलें ॥ आणि आगीपण मांडिलें ॥ तेंचि
आगी जालें ॥ इंधन कीं ॥ ३२ ॥ गंगा पावत खेवो ॥
आनपणाचा ठावो ॥ मांडितें गंगा हों ॥ लाहेपार्णी ॥ ३३ ॥
तेंमें अज्ञान हें नोहे ॥ तरी आत्मा अमके असो लाहे ॥
ग्रहवीं अज्ञान होये ॥ लागलेंचि ॥ ३४ ॥ आत्मेंनामि
विगेथी ॥ ह्यणोनि नृगचि इयें संमधी ॥ बेगळे तरी मि-
ळी ॥ जायेचि ना ॥ ३५ ॥ लवणाची मासोळि ॥ जन्हि
होय जिव्हाळी ॥ तरी जळी ना बेगळि ॥ न जिये जेवि
॥ ३६ ॥ जें अज्ञान येथें नमें ॥ तरीच आत्मा असें ॥
ह्यणोनि बोलणी वायमें ॥ नायकावी कीं ॥ ३७ ॥ दोरी
सर्पाभास होये ॥ तो तेंणें दोरें बांधोये ॥ नां दवडणें न
साहे ॥ जयापरी ॥ ३८ ॥ नाना पुनिवेचेनि आंधारें ॥
दिहाभेण राती महुरें ॥ कियेंतचि सुधाकरें ॥ गीळिने
जेवि ॥ ३९ ॥ तियापरी उभयतां ॥ अज्ञान शब्द गेला
वृथा ॥ हा तर्कावांचोन हाता ॥ स्वरूपें नये ॥ ४० ॥
तरी अज्ञान स्वरूप कैसें ॥ काय कार्यानुमेय असें ॥ किं
प्रत्यक्षचि दिसे ॥ धांडोळू आतां ॥ ४१ ॥ आहो प्रत्य-
क्षादि प्रमाणी ॥ कीजे जयाचि घेणी ॥ ते अज्ञानाचि
करणी ॥ अज्ञान नव्हे ॥ ४२ ॥ जैसी अंकुरेंसि सरळ ॥
बेलि दिसे वेल्हाळ ॥ ते बीज नव्हे केवळ ॥ बीजकार्य

होये ॥ ४३ ॥ कां शुभाशुभ रूपें ॥ समदृष्टि आरोपें ॥
 नें निद नव्हे जाउपें ॥ निदेचे कीं ॥ ४४ ॥ नाना चांदु
 ण्कु असे ॥ तो व्योमीं दृणावला दिसे ॥ तें तिमिर का-
 र्य जैमें ॥ तिमिर नव्हे पें ॥ ४५ ॥ तैसें प्रमाता प्रमेय ॥
 प्रमाण जें त्रय ॥ तें अज्ञानाचें कार्य ॥ अज्ञान नव्हे ॥ ४६ ॥
 ह्यणोनि प्रत्यक्षादिकिं ॥ अज्ञान कार्यविशेषी ॥ न घे
 पेयेंविषि ॥ आनु नाही ॥ ४७ ॥ अज्ञान कार्यपणें ॥ घेइजे
 तें अज्ञान ह्यणणें ॥ तरी घेनाही करणें ॥ तयाचेची
 ॥ ४८ ॥ स्वमी दिसे तें स्वप्न ॥ मा देखतां काय आन ॥
 तैसें कार्यचि अज्ञान ॥ केवळ जरी ॥ ४९ ॥ तरी चाखि
 ला गूळ गूळें ॥ माखिलें काजळ काजळें ॥ कां घेपे देपे
 शूलें ॥ हाळया शूलें ॥ ५० ॥ तैमें कारण अभिन्नपणें ॥
 कार्य ही अज्ञान होणें ॥ ते अज्ञानचि मा कोणें ॥ काय
 घेपें ॥ ५१ ॥ आतां घेइजेते एसा ॥ विचारु नये मा-
 नसा ॥ तरी प्रमाण जाला मासा ॥ मृगजळिचा ना ॥ ५२ ॥
 तंव प्रमाणाचिया मापा ॥ न संपडेचि जे बापा ॥ तया
 आणि स्वपुष्पा ॥ विशेषु काई ॥ ५३ ॥ मां हें प्रमाण-
 चि नुरवीं ॥ आतां आधी हे कोण प्रस्तावी ॥ यणेंहीं
 बोलें जाणावी ॥ अज्ञान उखी ॥ ५४ ॥ एवं प्रत्यक्ष
 अनुमान ॥ यया प्रमाणा भाजन ॥ न होनि जालें अ-
 ज्ञान ॥ अप्रमाण ॥ ५५ ॥ ना स्वकार्यातें वियें ॥ जें का-
 रणपणा बये ॥ मी अज्ञान ऐसें बिहे ॥ मानुसाचें ॥ ५६ ॥
 आत्मया स्वप्न दाऊं ॥ नसके कीर बहु ॥ परी ठाये
 ठाऊ ॥ निदे जो नेणें ॥ ५७ ॥ हें असों जिये वेळे ॥
 आत्म्येणेंचि निसळे ॥ आत्मा अज्ञान मेळें ॥ असे तेणें
 ॥ ५८ ॥ जैसें न करितां मंथन ॥ काष्टी अवस्थान ॥

जैसे का हुनाशन ॥ सामर्थ्याचें ॥ ५९ ॥ तैसे आत्मा
 ऐमें नांव ॥ न माहे आत्मयाचि बरव ॥ तै कांहीं अ-
 ज्ञान हाव ॥ बांधतें कां ॥ ६० ॥ काय दीप न लावि-
 जे ॥ तैचि काजळी फेडिजे ॥ कां नुगवति वाळिजे ॥ रुं-
 खाची छाया ॥ ६१ ॥ नाना नुठितां देह दशा ॥ का-
 लउनि लाविजे चिकमा ॥ न घडीतां आरिमा ॥ उठि-
 जे काई ॥ ६२ ॥ कां वोहाचा दुर्धी ॥ मायचि असा-
 वि आधीं ॥ मग ते फेदू ईये चुडीं ॥ पवाडु कीजे
 ॥ ६३ ॥ तैसे आत्मयाचा ठाई ॥ जै आत्मेपण ठाव
 नाहीं ॥ तै अज्ञान कांहीं ॥ मारीखें कैमें ॥ ६४ ॥
 ह्मणोनि तेव्हां हीं अज्ञान नमे ॥ हें जालेंचि आपैमें ॥
 आतां रिकामेंचि कायमें ॥ नाहीं ह्मणां ॥ ६५ ॥ ऐसा
 हि आत्मा जेव्हां ॥ जै नातळे भावाभावा ॥ अज्ञान
 असे तेव्हां ॥ तरी तें ऐमें ॥ ६६ ॥ जैसे घटाचें ना-
 हिपण ॥ फुटोनि होय शतचूर्ण ॥ किंवा सर्वापरी
 मरण ॥ माखलें कीं ॥ ६७ ॥ नाना निंदे निद आली ॥
 किंवा मूर्छा मूर्छें गेली ॥ कीं आंधारी पडली ॥ आंध
 कूर्पी ॥ ६८ ॥ कां अभाव अवघडला ॥ कां केळीचा
 गाभा मोडला ॥ चोळखा असुडला ॥ आकाशाचा
 ॥ ६९ ॥ कां निवटियां मुदले विख ॥ मुकियाचें बांधि-
 लें मुख ॥ नाना नुठितां लेख ॥ पुसिलें जैसे ॥ ७० ॥
 तैसे अज्ञान आपुली वेळ ॥ भोगी हेंचि टवाळ ॥ आतां
 तरी केवळ ॥ वस्तु होऊनि असे ॥ ७१ ॥ देखा बांध
 कैसी विये ॥ विरूढति भाजिलीं बियें ॥ किं सूर्य कोणा
 लाहें ॥ आंधारातें ॥ ७२ ॥ तैसा चिन्मात्रां चोखडा ॥
 भलतैसा अज्ञाना झाडी ॥ घेतला तन्हा पवाडा ॥ नये-

चि कीं तो ॥ ७३ ॥ जे सायेचीये चाडें ॥ डहुळिलें
 दुधाचें भाडें ॥ ते दिसे किवि घडे ॥ तैमें हे पा ॥ ७४ ॥
 नाना नीद धरावया हातीं ॥ चेऊनि उठिला झडती ॥
 ते लाभे की थिति ॥ नासली होये ॥ ७५ ॥ तैवीं पाहाव-
 या अज्ञान ऐसें ॥ हें अंगीं पिसें कायसें ॥ न पाहतां
 अपैसें ॥ न पाहणेंचि कीं ॥ ७६ ॥ एवं कोण्हे हीं परी ॥
 अज्ञान भाषाची उजरी ॥ न पडेचि नगरीं ॥ विचारा-
 चीये ॥ ७७ ॥ अहो कोण्हे ही वेळे ॥ आत्मा अथवा
 वेगळें ॥ विचाराचें डोळें ॥ देखते कां ॥ ७८ ॥ ना नि-
 र्भाराचें तोंड मांखे ॥ प्रमाण स्वप्नीं हीं नाइकें ॥ किं नि-
 रुति हा मुके ॥ अनसाईपणा ॥ ७९ ॥ ईतुलिया ही भागु ॥
 अज्ञाना तरी तां मागु ॥ निगे ऐसा बागु ॥ पडतां कां
 देवा ॥ ८० ॥ अवसेचेनि चंद्रांबिबें ॥ निर्वाळिलीये
 शोभे ॥ कां मांडलें जैसें खांबे ॥ शशिविषाणाचें ॥ ८१ ॥
 नाना गगनौलांचीया माळा ॥ वांम्रेच्या झालिया गळां ॥
 घापती तो सोहळा ॥ पाविजेत असे ॥ ८२ ॥ आणूनि
 कासवीचें तुष ॥ भरूं आकाशाचें माप ॥ तरी साचा
 येती संकल्प ॥ असे ऐसें ॥ ८३ ॥ आह्मी येऊनि जा-
 ऊनि पुढति ॥ अज्ञान आणावें निरुति ॥ ते नाहीं तरी
 किती ॥ बतवतु पां ॥ ८४ ॥ ह्मणोनि अज्ञान अक्षरें
 नुमसुं आतां निदसुरें ॥ परी आन एक स्फुरें ॥ इये वि-
 वर्षी ॥ ८५ ॥ आपणयांना आणीकांतें ॥ देखोनि
 होबे देखतें ॥ वस्तु ऐसीया पुरतें ॥ नव्हेचि अंगें
 ॥ ८६ ॥ तरी तें आपणया पुढें ॥ दृश्य पचळें येव्ह-
 डें ॥ आपण करी फुडें ॥ दृष्टेपणें ॥ ८७ ॥ जेथें आ-
 त्यत्वाचें सांकडें ॥ तेथें उठे येव्हडें ॥ आणि उठिलें

तरी रोकडें॥देखत असो ॥ ८८ ॥ न दिसे जन्हीं अज्ञा-
न ॥ तन्ही आहे हें नव्हे आन ॥ यया दृश्या अनुमा-
न ॥ प्रमाण जालें ॥ ८९ ॥ नातरी चंद्र एकु असें ॥
तो व्योमीं दुणावला दिसें ॥ तरी डोळां तिमिर ऐसें ॥
मानूं ये कीं ॥ ९० ॥ भूमि वेगळि माडे ॥ पाणी घेती क-
कवणीकडे ॥ न दिमती आणि अपाडे ॥ सांजि असती
॥ ९१ ॥ तरी भवेमेनिमुळें ॥ पाणी घेती हें न टळे ॥
तेंमें अज्ञान कळें ॥ दृश्यास्तव ॥ ९२ ॥ चेडलें यां निद
जाय ॥ निद्रिता ठाउवी नव्हे ॥ परी स्वप्न दाऊनि आ-
हे ॥ ह्मणो ये कीं ॥ ९३ ॥ ह्मणोनि वस्तुमात्रें चोखें ॥
दृश्य जरी येव्हडें फाकें ॥ तेव्हां अज्ञान आधीं मुखें ॥
ह्मणो येकीं ॥ ९४ ॥ अगा ऐमिया अज्ञानातें ॥ अज्ञान
ह्मणणें केउतें ॥ काय दिवो करी तयातें ॥ अंधारु ह्म-
णिपें ॥ ९५ ॥ अगा चंद्रापामूनि उजळ ॥ जेणें राविलें
वस्तु धवळ ॥ तया तें काजळ ॥ ह्मणिजेत असे ॥ ९६ ॥
आर्गचिं काज पाणी ॥ निफजा जरी आणी ॥ अज्ञान
इया वाहाणी ॥ मानु नरी तें ॥ ९७ ॥ कळीं पूर्ण चंद्र-
मा ॥ आणऊनि मेळवी आमा ॥ तरी अज्ञान नामा ॥
पात्र होईजे ॥ ९८ ॥ वाग्मोनि लोभें ॥ विष कां अमृत
दुभे ॥ न दुभे तरी लाभें ॥ विषचि ह्मणजें ॥ ९९ ॥
तैमा जाणणेयाचा वेव्हारु ॥ जेथें मांखला सुमारु ॥
तेथें आणिजे पुरु ॥ अज्ञानाचा ॥ १०० ॥ तया नांव
अज्ञान ऐमें ॥ तरी ज्ञान होआवें तें कैमें ॥ येन्हीवीं
कांहींच असे ॥ आत्मा काई ॥ १०१ ॥ कांहींच जया न होणें ॥
होय तें स्वतां नणें ॥ शून्याचीं देवांगणें ॥ प्रमाणासी ॥ १०२ ॥ ऐमें
ह्मणावया जोगें ॥ नाचरे कीर अंगें ॥ परी माही लागे ॥

जोडावेंची ॥ ३ ॥ कोण्हाचें असणें विणें असे ॥ को-
 ण्हीं न देखतांचि दिसे ॥ हें आथी तरी कायसे ॥ हार-
 तले पण ॥ ४ ॥ मिथ्या वादाची कुटि आली ॥ ते नि-
 वांतचि साहिली ॥ विशेषा दिधली ॥ पाठि जेणें ॥ ५ ॥
 जो निमालीही निंद देखे ॥ तो सर्वज्ञ येव्हडया काय
 चुके ॥ परी दृश्याचिये नटके ॥ सोईच जो ॥ ६ ॥
 वेदु काय काय न बोले ॥ परी येथें नांवचि नाहीं घेत-
 लें ॥ ऐसे कांहीं जोडलें ॥ नाहीं जेणें ॥ ७ ॥ सूर्य कोणा
 न पाहे ॥ परी आत्मा दाविला आहे ॥ गगन व्यापितां
 ठाये ॥ ऐसी वस्तु ॥ ८ ॥ देह हाडाची मोळी ॥ मी ह्म-
 णोनि पोटाळी ॥ तो अहंकारु गाळी ॥ पदार्थु हा ॥ ९ ॥
 बुद्धि बोध्या सोके ॥ ते येव्हडी वस्तु चुके ॥ मना संकल्प
 निकें ॥ ययाहूनि ॥ १० ॥ विषयार्चाया बरडी ॥ अखंड
 वांसती तोंडी ॥ तें इंद्रिय गोडी ॥ न घेती हें ॥ ११ ॥
 परी नाहींपणा सकट ॥ खाऊनि भरलें पोट ॥ तें कोणाहीं
 सकट ॥ कां फावला ॥ १२ ॥ जो आपणामी नव्हें विग्वो ॥
 तो कोणा लाहे देखो ॥ जे वाणी न मके चाखो ॥ आपणा पें
 ॥ १३ ॥ हें असो नांवें रूपें ॥ पुढासोनि अमुपें ॥ जेथ
 आलीच वासीपें ॥ अविद्या हे ॥ १४ ॥ ह्मणऊनि आपु-
 लेंचि मुख ॥ पाहावयाची भूक ॥ न बाणें मा आणो-
 क ॥ कें रिघेल ॥ १५ ॥ नाडिलें जे वादि कुडे ॥
 आंतुचि बाहेरी सवडे ॥ तैसा निणों सुनाथा पडे ॥ के-
 लीया साता ॥ १६ ॥ का मस्तकांत निर्धारिली ॥ जो
 छाया उडों पाहे आपुली ॥ तयाचि फांकावली ॥ बुद्धी जैसी
 ॥ १७ ॥ तैसें टणकोनी सर्वथा ॥ हें तों ऐसी व्यवस्था ॥
 करी तो चुके हाता ॥ वस्तुचा जिये ॥ १८ ॥ आतां सां-

गिजे ते केउतें ॥ शब्दाचा संमारा नाही जेथें ॥ दर्श-
 ना बीजें तेथें ॥ गणीव आणी ॥ १९ ॥ जयाचेनि बळें ॥
 अचक्षुषण आंघळें ॥ फियोनि वस्तु मिळें ॥ देखणी द-
 शा ॥ २० ॥ आपुलेंचि दृश्यपण ॥ उममों न लाहे आ-
 पण ॥ दृढत्वा करि आण ॥ पडली असतां ॥ २१ ॥
 कोणा कोण भेटें ॥ दिंठि कींच फुटें ॥ ऐक्या सकट
 पोतें ॥ आठोनि गेली ॥ २२ ॥ येव्हडें हि मांकडें ॥
 जेणें मांदुनि एकीकडे ॥ उचडली कवाडें ॥ प्रकाशाची
 ॥ २३ ॥ दृश्याचिया मृष्टि ॥ दिटीवरी दिटी ॥ उठलि-
 या तळवटी ॥ चिन्मात्रिचि ॥ २४ ॥ दर्शन रिड्डी बहु-
 वमा ॥ चिंतणु मावल्या ऐमा ॥ जे शिळा न पोहे आ-
 रिमा ॥ वेदगन्नाचा ॥ २५ ॥ क्षणक्षणी निच नवी ॥
 दृश्याची चोम मदवी ॥ दिटी करवी वेदवी ॥ उदार
 जें ॥ २६ ॥ मार्गाचिये क्षणीचें अंगें ॥ पारमी ह्मणो-
 नि वेगें ॥ मांदुनि दृष्टी रिगें ॥ नवीया रूपा ॥ २७ ॥
 तेंमाचि प्रतीक्षणा ॥ जाणवेची लेणी ॥ लेवोनि आणी ॥
 जाणतेंपणा ॥ २८ ॥ तया परमान्मपदीचें शेष ॥ ना
 कांही तया सुमाम ॥ आणि होय येव्हडी काम ॥ वा-
 तली जेणें ॥ २९ ॥ सर्वज्ञतेचे परी ॥ चिन्मात्राचें तों
 डावरी ॥ परी ते आन वरी ॥ जाणीजे ना ॥ ३० ॥
 एवं ज्ञानाज्ञान गोटी ॥ तेंही फांकतसे दिटी ॥ दृश्यपणें
 ये भेटी ॥ आपणीयां ॥ ३१ ॥ तें दृश्य मोटकें देखें ॥
 आपण स्वयें द्रष्टवें तोखें ॥ तेंचि दिटीचेनि मखें ॥
 माजि दाटि ॥ ३२ ॥ तेव्हां घेणें देणें घटे ॥ परी ऐ-
 क्याचें मूत न तुटे ॥ जेवीं मुखीं मुख वाटे ॥ दर्पणें केलें
 ॥ ३३ ॥ अंगें अंगावरी पड्डें ॥ चेइला वेगळा

न पडे ॥ तया वारुवाचेंनि पाडे ॥ घेणें देणें ॥ ३४ ॥
 पाणी कळोळाचेनि मिसे ॥ आपणापें वेलहावें जैसें ॥
 बस्तू वस्तुत्वे खेळों येतसे ॥ सुवें लाहों ॥ ३५ ॥ गुंफी
 वाज्वाळाचि या माळा ॥ लेइलीयां ही अनळा ॥ भेदा-
 चिया अहाळा । काय पडणें आहे ॥ ३६ ॥ कीं रश्मि-
 चेनि परिवारें ॥ वेढूनि घेतला थोरें ॥ तऱ्ही सूर्यासी दु-
 सरं ॥ बोलों येइल ॥ ३७ ॥ चांदणियांचा गिवसु ॥
 चांदावरी पडिलियां बहुवसु ॥ काय केवळपणीं त्रासु ॥
 देखिजेल ॥ ३८ ॥ दळाचिया सहस्रवरी ॥ फांको आ-
 पुलिया परी ॥ परी नाही दुसरी ॥ भास कमळीं ॥ ३९ ॥
 सहस्र बाहिया ॥ आहाती सहस्रार्जुना राया ॥ तरीतो
 काय तियां ॥ एकोत्तरावां ॥ ४० ॥ सौकटाचीया वो-
 जा ॥ पमरो कां बहुपुंजा ॥ परी तांथु वीन दुजा ॥
 भाव आह ॥ ४१ ॥ कोडिवरी शब्दाचा ॥ पेळावा-
 घरीं वाचेचा ॥ मिनला तऱ्ही वाचा ॥ मात्रकी तें ॥ ४२ ॥ तैसं
 दृश्याचें डाखळें ॥ नाना दृष्टीचें उमाळें ॥ उठती लेखावगळे ॥
 द्रष्टवेंचि ॥ ४३ ॥ गुळाचा बांधा ॥ फुटलिया मोडिचा
 धांदा ॥ झाला तऱ्ही नुसधा ॥ गूळचि कीं तो ॥ ४४ ॥
 तैसं हें दृश्य देखों ॥ किंबहू होऊनि फांको ॥ परी भेदा-
 चा नव्हे विखों ॥ तेचि ह्मणोनी ॥ ४५ ॥ तया आ-
 त्मयाचा भाका ॥ न पडेचि दुसरी रेखा ॥ जऱ्हीं वि-
 श्वा असेखा ॥ भरलें आहे ॥ ४६ ॥ दुबंघीं क्षीरोदकीं ॥
 वानें परी अनेकीं ॥ दिसती तऱ्ही तितुकीं ॥ सुतें आर्थी
 ॥ ४७ ॥ पातयाची मिठी ॥ नुकलतां दिठी ॥ अवधी-
 याची सृष्टी ॥ पाविजे जरी ॥ ४८ ॥ न फुटतां बीज-
 कणिका ॥ माजि विस्तारें वटु असिका ॥ तरी अद्वैत

कांका ॥ उपमा आथी ॥ ४९ ॥ मग माते म्या न दे-
 खावें ॥ ऐमें हीं भरें रहावें ॥ तरी अंगाचीये विसवे ॥
 सेजेवरी ॥ ५० ॥ पातयाची मिठी ॥ पडिलियां काजे
 दिठी ॥ आपुलीयेचि पोटीं ॥ रिगोनि असणें ॥ ५१ ॥
 कां नुदेलियां मुवाकरु ॥ आपणपें भरें सागरु ॥ ना कू-
 मिं गिळी विम्भारुं ॥ आपें आप ॥ ५२ ॥ अवसेचिये
 दिवशीं ॥ सत्तगाविये अंशीं ॥ स्वयें जैसें शशी ॥ रिग-
 णें होय ॥ ५३ ॥ तैसे दृश्य जिणतां द्रष्टे ॥ पडिलं जै-
 ताचीये कुटे ॥ तया नांव वावटे ॥ आपणपेंयां ॥ ५४ ॥
 महजें अववेंची आहे ॥ तरी कोणा कोण पाहे ॥ तें न
 देखणेंचि आहे ॥ स्वरूप निद्रा ॥ ५५ ॥ नाना
 देखणें नको ॥ ह्मणे मिचि मातें देखों ॥ तरी आपेआप
 विखो ॥ आपैंमें अमें ॥ ५६ ॥ जे अनादिच दृश्यपणें ॥
 अनादिचि देखणें ॥ हे आतां काय कोणें ॥ ग्मू जावें ॥ ५७ ॥
 अवकाशेंमा गगना ॥ स्पर्शेंमी पवना ॥ दीप्तिमी तपना ॥
 समंथु कीजे ॥ ५८ ॥ विश्वपणें उजीवडें ॥ तरी विश्व
 देखे पुढें ॥ नातें नाहीं त-हीं तेव्हडें ॥ नाहींचि देखें
 ॥ ५९ ॥ विश्वाचें असें नाहीं ॥ विपायें बुडालें याहीं ॥
 त-हीं दशा ऐसी हीं ॥ देखतचि असे ॥ ६० ॥ कापु-
 राही आथी चांदणें ॥ किं तोचि न मखे तेणें ॥ तैसें
 केवळ देखणें ॥ ठायें ठावो ॥ ६१ ॥ किं बहुना ऐमें ॥
 वस्तु भळतीये दर्शें ॥ देखतचि असें ॥ आपणपयातें
 ॥ ६२ ॥ मनोरथाचीं देशांतरे ॥ मनीं प्रकाशूनि नग-
 रें ॥ मग तेथें आदरें ॥ हडे जैसे ॥ ६३ ॥ कां दाटला डोळा
 डोळयां ॥ डोळा चितारा होउनियां ॥ स्फुरें चोख ह्म-
 णीनियां ॥ विस्मो नाहीं ॥ ६४ ॥ या लागि एकेचि

द्रुपें ॥ आपणयां आपणपें ॥ देखिजे कां आरोपें ॥ काय
 काज ॥ ६५ ॥ कळिचें पांघरुण ॥ आपजवी रत्ना
 कोण ॥ कां सोने लें सोनेपण ॥ जोड जोडूं ॥ ६६ ॥ चंदन
 सौरभ वेदी ॥ कां मुधा आपणयां वाढी ॥ किं गूळ
 चाखें गोडी ॥ ऐसें आथी हें ॥ ६७ ॥ की उजाळाचें की-
 ळें ॥ कापुरापुटीं दिधलें ॥ कीं ताऊनि उन केलें ॥ आगी तें
 काई ॥ ६८ ॥ नाना ते लता ॥ आपुले वेळीं गुडाळतां ॥
 वर करी न करितां ॥ जयापरी ॥ ६९ ॥ कां प्रभेचा
 उभाळा ॥ दीप प्रकाशें संचला ॥ तैमा चैतन्यें गिवसला ॥
 चिद्रूप स्फुरे ॥ ७० ॥ ऐसें आपणयां आपण ॥ आपु-
 लें निरीक्षण ॥ करावें येणें वीण ॥ करितूचि असें ॥ ७१ ॥
 ऐसें हें देखणें न देखणें ॥ हें आंधारें चांदिणें ॥ मां चं-
 द्रासी उणें ॥ स्फुरतें कां ॥ ७२ ॥ ह्यणोनि हें न व्हांवें ॥
 ऐसेंही करूं पावें ॥ तरी तैसाचि स्वभावं ॥ आइता असे
 ॥ ७३ ॥ द्रष्टा दृश्य ऐसें ॥ दोनि अळुमाळ दिसें ॥
 तेहीं परस्परानुप्रवेशें ॥ कांहीं ना कीं ॥ ७४ ॥ तेथें दृश्य
 द्रष्टां भरे ॥ द्रष्टेपण दर्शां सरे ॥ मा दोन्ही न होऊनि
 उरे ॥ दोहीचे साच ॥ ७५ ॥ मग भलतेथें भलतें-
 तेव्हां ॥ माझारिलें दृश्य द्रष्ट भावा ॥ आटणी करित
 खेवा ॥ येती दोन्हीं ॥ ७६ ॥ कापुरीं अग्नि प्रवेशु ॥
 कीं अग्नि घातला पोतासु ॥ ऐसें नव्हे संवसारिसु ॥ वेचु
 झाला ॥ ७७ ॥ एका एकु वेचला ॥ शून्य बिंदु शून्य पू-
 सिला ॥ द्रष्टा दृश्याचा निमाला ॥ तैसें होये ॥ ७८ ॥
 किंबहुना आपुलीयां ॥ प्रतिबिंबा झोंबिनलियां ॥ झों-
 बि सकट आठोनियां ॥ जाइजे जेवीं ॥ ७९ ॥ तैसें रुसतां
 दृष्टि ॥ द्रष्टादृश्यभेदी ॥ येती तेथ मिठी ॥ दोर्हांची पडे

॥ ८० ॥ सिंधूपूर्वापर ॥ न मिळती तवंचि सागर ॥
मग एकवट नीर ॥ जैसैं होये ॥ ८१ ॥ बहुयेचि त्रि-
पुटी ॥ सहजें होय तया रहाटी ॥ प्रतिक्षणा कायटी ॥
करीतसे ॥ ८२ ॥ दोन्ही विशेष गिळी ॥ नानिर्विशि-
ष्टातें उगळी ॥ उघडी झांपी एकी डोळी ॥ वस्तुचि
हे ॥ ८३ ॥ पातया पातें मिळे ॥ किं द्रष्टवें सेंघ पघ-
ळे ॥ तिये उन्मळितां मावळे ॥ नवलावो हा ॥ ८४ ॥
द्रष्टादृश्याचा आसीं ॥ मध्यें लेख विकाशी ॥ योगभू-
मिका ऐसी ॥ अंगीं वाजे ॥ ८५ ॥ उठिला तरंगु बैसैं ॥
पुढें अनुहीं नुमों ॥ एसाठाई जैसैं ॥ पाणी होय ॥ ८६ ॥
कां नद सरोनि गेली ॥ जागृती नाहीं चडली ॥ तेव्हां होय
आपुली ॥ जैसी स्थिती ॥ ८७ ॥ नाना एका ठाउनि
उठी ॥ अन्यत्र नव्हे पैठी ॥ हें गमें तैमिया दृष्टी ॥
दिठि सुतां ॥ ८८ ॥ कां मावळों सरला दिवो ॥ रात्रि-
चा न करी प्रस्तावो ॥ तें गगनं हा भावो ॥ वाखा-
णिला ॥ ८९ ॥ घेतला श्वासु बुडाला ॥ वापतां नाहीं
उठिला ॥ तैसा दोहीं मिळतला ॥ नव्हे जो अर्थ ॥ ९० ॥
किं आवय्याची करणीं ॥ विषयाची घेणीं ॥ करितांचि
एके क्षणीं ॥ जे कीं आहे ॥ ९१ ॥ नयासारखा ठावो ॥
हा निराकाराचा आत्मभावो ॥ येणें कां पाहो ॥ न
पाहों लाभे ॥ ९२ ॥ काय आपुलिये भूमिकें ॥ पाहों
न पाहों सके ॥ हें कें आहे ॥ ९३ ॥ समोर पाठीं मो-
रया ॥ मुखें होऊं ये आरसिया ॥ वांचूनि तया प्रतिति-
या ॥ होआवें कां ॥ ९४ ॥ सर्वांगें देखणा रवी ॥ प-
री ऐसैं घडे केवीं ॥ जे उदो आस्तुचि चवी ॥ स्वये
घेये ॥ ९५ ॥ किं रसु आपण्यां पिये ॥ किं तोंड

लपउनि ठाये ॥ हे रसपण नव्हे ॥ तया जैसें ॥ ९६ ॥
 तैसें पाहणें न पाहणें ॥ पाहणेपणेंचि हों नेणें ॥ आणि
 दोन्हीं हे येणें ॥ स्वयेंचि असिजे ॥ ९७ ॥ जें पाहाणें-
 चि ह्मणोनियां ॥ पाहणें नव्हे आपणयां ॥ तें न पाहणें
 आपसयां ॥ हाचि आहे ॥ ९८ ॥ आणि न पाहणें
 मां कैसें ॥ आपणपें पाहों बैसें ॥ तरी पाहाणें हें ऐसें ॥
 हाचि पुढती ॥ ९९ ॥ हें दोन्हीं परस्परें ॥ नांदती
 एका हारें ॥ बांधोनि येरयेरें ॥ नाहीं केलें ॥ १०० ॥
 पाहणयां पाहणें आहे ॥ तरी न पाहणें हेचि नव्हे ॥
 ह्मणोनि याचि सोये ॥ नेणती दोन्हीं ॥ १ ॥ एवं पा-
 हणें न पाहणें ॥ चोरोनियां असणें ॥ न पाहे तरी को-
 णें ॥ काय पाहिलें ॥ २ ॥ दिसत्यानि दृश्य भासे ॥ ह्म-
 णावें ना देखिलें ऐसें ॥ तरी दृश्यास्तव दिसें ॥ ऐसें
 नाहीं ॥ ३ ॥ दृश्य दृष्टीं दिसे ॥ परी साचे कीं द्रष्टा
 असे ॥ आतां नाहीं तें कैसें ॥ देखिलें होये ॥ ४ ॥
 मुख दिसां कां दर्पण ॥ परी असणें कीं तये मुखा-
 पण ॥ तरी जाली ते वायाणां ॥ प्रतीति कीं ॥ ५ ॥ देखताचि
 आपणयातें ॥ आलिये निदेचेनि हातें ॥ तया स्वप्ना ऐसें
 येथें ॥ निहाळिना ॥ ६ ॥ निद्रिस्तु सुखासनी ॥ वाहि-
 जे आनु वाहाण ॥ तो साचे काय ते सर्णी ॥ दशा
 पावो ॥ ७ ॥ कीं सिसेविण एकएकें ॥ दाविली राज्य
 करिती रंकें ॥ तैसी तियें सतुकें ॥ आथी काई ॥ ८ ॥
 ते निद्रा जेव्हां नाहीं ॥ तेव्हां जो जैसाचियें ठाई ॥
 तैसाचि स्वप्नीं कांहीं ॥ न दाविजे कीं ॥ ९ ॥ तान्हेलि-
 या मृगतृष्णा ॥ न भेटलियां सीनु जे साणा ॥ मां भेट-
 लियां कोणां ॥ काय भेटलें ॥ १० ॥ कीं साउलीयेचे-

नि व्याजें ॥ मेळविलें जेणें दुजें ॥ तयाचें करणें वांझें ॥
जालें जैसें ॥ ११ ॥ तैसें दृश्य करूनियां ॥ तें द्रष्टयातें
द्रष्ट्या ॥ दाऊनि धाडिलें वायां ॥ दाविलें पणही ॥ १२ ॥
जें दृश्य द्रष्ट्याचि आहे ॥ मां दावणें कां साहे ॥ न दविजे
तरी नोहे ॥ तया तो काई ॥ १३ ॥ आरिसा पाहून
राहे ॥ तरी मुखचि वायां जाये ॥ तेणेवीण आहे ॥
आपणपै कीं ॥ १४ ॥ तैसें आत्मयातें आत्मया ॥ न द-
विजेचि पें माया ॥ तरी आत्मा वावां किं वायां ॥ तेंचि
किं ना ॥ १५ ॥ ह्मणोनियां आपणपै द्रष्टा ॥ न करितां
असे पैठा ॥ आतां जालाचि दिठा ॥ कां करावा ॥ १६ ॥
नाना मागुतें दाविलें ॥ तरी पुनरुक्त तेंचि झालें ॥ येणें-
ही बोलें गेलें ॥ दावणें वृथा ॥ १७ ॥ दोरा सर्पाभासा ॥
साचपणें दोरु कां जैसा ॥ द्रष्टा दृश्या तैसा ॥ द्रष्टा
साचु ॥ १८ ॥ दर्पणें आणी मुखें ॥ मुख दिसे हें न
चुके ॥ परीं मुखीं मुख सतुकें ॥ दर्पणीं नाहीं ॥ १९ ॥
तैसें द्रष्टा दृश्या दोहों ॥ साच कीं देखतां ठावो ॥ ह्म-
णोनियां दृश्य तें वावां ॥ देखिलें जन्हीं ॥ २० ॥ वावा
कीर होय ॥ तन्हीं दिमत तंव आहे ॥ येणें बोलें हो-
ये ॥ आथी ऐमें ॥ २१ ॥ तरी आन आनाते ॥ देखो-
नि होयें देखतें ॥ तरी मानुयेतें ॥ देखिलें ऐसें ॥ २२ ॥
येथें देखोनियां कां न देखोनियां ॥ ऐक्य कां नाना होऊनि ॥
परीं हा येणें वांचूनि ॥ देखणें असे ॥ २३ ॥ आरिशा न
हो कां दाविलें ॥ तन्हीं मुखचि मुख देखिलें ॥ तों नदवि
तन्हीं संचलें ॥ मुखचि मुखीं ॥ २४ ॥ तैसें दाविते
नाहीं ॥ तरी हाचि ययाचा ठाई ॥ ना दवि तन्हीं हीं ॥
हाचि ययां ॥ २५ ॥ जागृति दाविला ॥ कां निंदा हा-

रविला ॥ परि जैसा एकिला ॥ पुरुष पुरुषि ॥ २६ ॥
 कां रायातें तूं रावो ॥ ऐसा दाविजे प्रत्ययो ॥ तन्हीं
 ठायें ठावो ॥ राजाचि असे ॥ २७ ॥ नातरी रायपण राया ॥
 नाणीजें कीं प्रत्यया ॥ तन्हीं कांहीं उणें तयां ॥ माजी
 असे ॥ २८ ॥ तैसें दावितां न दावितां ॥ हा यया परी-
 ता ॥ चढेना तुटेना आइता ॥ असतचि असे ॥ २९ ॥
 तरी कां निमित्या पिसें ॥ हा यया दाऊं बैसें ॥ देखतें
 नाहीं तै आरिसें ॥ देखावें कोणें ॥ ३० ॥ दीपु दावि
 तया तें रची ॥ किं तेणेंचि सिद्धि दीपाची ॥ तैसि सत्ता
 निमित्ताची ॥ येणें साच ॥ ३१ ॥ वन्ही तें वन्हीं शि-
 खा ॥ प्रकाशी कीर देखा ॥ परी वन्ही न हूनि लेखा ॥
 येईल काई ॥ ३२ ॥ आणि निमित्य जें बोलावें ॥ तें
 येणें दिसोनि दावावें ॥ देखिलें तन्हीं स्वभावें ॥ दृश्यहीं
 हा ॥ ३३ ॥ ह्मणोनि स्वयं प्रकाशा यया ॥ आपणापे
 देखावया ॥ निमित्त हा वांचोनियां ॥ नाहीं च मा ॥ ३४ ॥
 भलते न विन्यासें ॥ दिसत तेणेंचि दिसें ॥ हा वांचूनि
 नसे ॥ येथें कांहीं ॥ ३५ ॥ लेणें आणी भांगारें ॥ भां-
 गारचि एक स्फुरें ॥ कां जेथें दुसरें ॥ नाहींच ह्मणौनि
 ॥ ३६ ॥ जळ तरंगी दोन्हीं ॥ जळ वांचूनि नाहीं ॥
 ह्मणोनि आन कांहीं ॥ नाहींना नोहे ॥ ३७ ॥ हो कां
 घ्राणानुभवो ॥ येऊं कां हाती घेवों ॥ लाभो का दिठि
 पाहो ॥ भलतैसा ॥ ३८ ॥ परी कापुराचा ठाई ॥ कापु-
 रा वांचूनि नाहीं ॥ तैसा रीति भलते याहीं ॥ हाचि
 ययां ॥ ३९ ॥ आतां दृश्यपणें दिसों ॥ कां द्रष्टा हो-
 ऊनि असों ॥ परी हा वांचूनि अतिसो ॥ नाहीं येथें
 ॥ ४० ॥ गंगा गंगापणें वाहों ॥ कां, सिंधू होऊनि रा-

हों ॥ परी पाणीपण नवलावो ॥ न देखों कीं ॥ ४१ ॥
 थिजावें कीं विघरावें ॥ हें अप्रयोजक अघवें ॥ धृतपण
 नव्हे ॥ अनारिमें ॥ ४२ ॥ ज्वाळा आणि वन्हीं ॥ न
 लेखिजती दोन्हीं ॥ वन्हीं मात्र ह्यणोनि ॥ आन नव्हे
 कीं ॥ ४३ ॥ तैमें दृश्य कां द्रष्टा ॥ या दोन्ही दशा
 वांझटा ॥ पाहतां एकी काष्टा ॥ स्फूर्ति मात्र तो ॥ ४४ ॥
 इयें स्फूर्ति कडोनि ॥ नाही स्फूर्ति मात्र वांचोनि ॥ तरी
 काय देखोनि ॥ देखतु अमे ॥ ४५ ॥ पुढें फरके ना
 दिसतें ॥ नामागें डोकावि देखतें ॥ पाहतां येणें यया-
 तें ॥ स्फुरद्रुपचि ॥ ४६ ॥ कळोळीं जळीं घातलें ॥
 सोनें न सोनें पांघुलें ॥ दिटिचे पाय गुंतलें ॥ दिटि
 सीची ॥ ४७ ॥ शृतिमी मेळविली शृती ॥ दृतिसी मेळ-
 विली दृती ॥ कां ज तृप्तिमी तृप्ती ॥ वोगरली ॥ ४८ ॥
 गूळ गूळ परवाडिला ॥ मेरु मुवणें मदिला ॥ कां ज्वाळा
 गुंडाळिला ॥ अनळु जैसा ॥ ४९ ॥ हे वहू काय बोलि
 जे ॥ कीं नभ नभाचिये रिगे मेजे ॥ मग कोण निदि-
 जे ॥ कीं जागें कोणें ॥ ५० ॥ हा येणें पाहिला ऐसा ॥
 कांहीं न पाहिला जैसा ॥ आणि न पाहतां ऐसा ॥ पा-
 हाणेंचि हा ॥ ५१ ॥ येथें बोलणें न माहे ॥ चाणणें न
 समाये ॥ अनुभव न लाहे ॥ अंगि मिर्रीं ॥ ५२ ॥ ह्य-
 णोनि ययातें येणें ॥ येपरीचें पहाणें ॥ पाहतां कांहीं
 कोणें ॥ पाहिलें नाहीं ॥ ५३ ॥ किंबहुना ऐसें ॥ आत्म-
 न आत्मा प्रकाशें ॥ न चेतुचि चेऊं वैसें ॥ तयासी तो
 ॥ ५४ ॥ स्वयें दर्शनाचिया सवा ॥ अवाधियाचि जाति
 फावा ॥ परी निजात्मभावा ॥ न मोडतांहीं ॥ ५५ ॥
 न पाहतां आरिसा असो पाहे ॥ तरी तेचि पहाणें

होये ॥ आणि न पाहणें तरी ते जाये ॥ न पाहणें पाह-
 णें ॥ ९६ ॥ भलतैसा फांके ॥ परी एकपणा न मुके ॥
 नाना संकोच तरी असिकें ॥ हाचि आधी ॥ ९७ ॥ सूर्या-
 चिया हाता ॥ अंधःकारु नये सर्वथा ॥ मा प्रकाशाची
 कथा ॥ आइकतां कां ॥ ९८ ॥ आंधारु कां उजिवडु ॥
 हा एकला एकवडु ॥ जैसा कां मार्तंडु ॥ भलतेथे
 ॥ ९९ ॥ तैसा आवडतिये भूधिके ॥ आरूढलिया हीं
 कौतुके ॥ परी तयातें हा न चुके ॥ हाचि ऐसा ॥ १०० ॥
 सिंधूची सिव न मोडे ॥ पाणीपणा मळु न मोडे ॥ परी
 भादुतुका गाडे ॥ तरंगाचे ॥ १०१ ॥ रश्मि सूर्याचि
 आधी ॥ परी बिंबा बाहेरी जाती ॥ तरी बोध संपत्ति ॥
 उपमा नोहे ॥ १०२ ॥ आणि पल्लेचा दोडा ॥ न पड-
 तां तडा ॥ जग तवका वडा ॥ न भरेच कीं ॥ १०३ ॥
 सोनयाचा रवा ॥ रवेपणाच्या ठेवा ॥ अवघेयाचि अ-
 वयवा ॥ लेणें नव्हे ॥ १०४ ॥ न फेंडितां आडवावो ॥
 दिगंतेनि दिगंता जावो ॥ नये मा पावो ॥ उपमा काई
 ॥ १०५ ॥ ह्मणौनि इयें आत्मलीळें ॥ नाहीं आन कां-
 टाळें ॥ आतां ययाची येतुलें ॥ हाचि यया ॥ १०६ ॥
 स्वप्रकाशाचा घांसी ॥ जेवितां बहू वेगेसी ॥ वेचेना परी
 कुसीं ॥ वास हीं न पडे ॥ १०७ ॥ ऐसा निरुपमा परी ॥ आपु-
 लिये विलासवरी ॥ आत्मा राणीव करी ॥ आपुला ठाड ॥
 ॥ १०८ ॥ तयातें ह्मणिपें अज्ञान ॥ तरी न्याया भरलें
 कीं रान ॥ आतां ह्मणे तयातें वचन ॥ उपसावो आह्मीं
 ॥ १०९ ॥ आत्मा प्रकाशितें अज्ञान ॥ ऐमें ह्मणणें हे
 न ॥ तरी निधि दावितें अंजन ॥ न ह्मणिजे काई ॥ ११० ॥

सुवर्णगौर अंबिका ॥ न ह्यणिजे काय काळिका ॥ तैसा
 आत्मा प्रकाशका ॥ अज्ञान वादु ॥ ७१ ॥ येन्हवीं शि
 वोनि पृथ्वीवरी ॥ तत्वाच्या वनिपरी ॥ जयाच्या रश्मि
 करी ॥ उजाळा येती ॥ ७२ ॥ जेणें ज्ञान सज्ञान होये ॥
 दृग्मात्र दृष्टीते वीये ॥ प्रकाशाचा दिवो पाहे ॥ प्रका-
 शामी ॥ ७३ ॥ ते कोणें निरुष्टें ॥ दाविलें अज्ञानाचें-
 नि वोटें ॥ ना तमें सूर्ये मोटें ॥ बांधतां निकें ॥ ७४ ॥
 अपूर्व ज्ञानाक्षरी ॥ वसतां ज्ञानाची थोरी ॥ शब्दार्थाची
 उजरी ॥ अपूर्व नव्हे कीं ॥ ७५ ॥ लाखेंचें मांदुसें ॥
 आर्गाचें ठेवणें कायमें ॥ आंतु बाहेरी मरिमें ॥ करूनि
 वाली ॥ ७६ ॥ ह्यणोनि जगज्ञानें स्फिंतें ॥ बोलतां अ-
 ज्ञान वादांतें ॥ विखुरली होती आतें ॥ वाचे इयें ॥ ७७ ॥
 अखरी तंव गोवधु ॥ पुढारा आनृत बाधु ॥ मा कैसा
 अज्ञान वादु ॥ कीजे ज्ञानी ॥ ७८ ॥ आणी अज्ञान
 ह्यणणें ॥ स्फुरतसे अर्थपणें ॥ आतां हेचि ज्ञान कोणें ॥
 माविजे ना ॥ ७९ ॥ अमों हे आत्मराजें ॥ आपणपें
 जेणे तजें ॥ आपणचि देविजे ॥ बहू ये परीं ॥ ८० ॥
 निर्वचितां जे झांवळे ॥ तेचि लाहें डोळे ॥ डोळ्या पुढें
 मिळें ॥ तेचि तया ॥ ८१ ॥ ऐसें जग ज्ञान जें आहे ॥
 ते अज्ञान ह्यणें मीं वियें ॥ येणें अनुमानें हों पाहें ॥
 आथी ऐसें ॥ ८२ ॥ तंव अज्ञान त्रिशुद्धी नाही ॥ हें
 जगेंचि ठेविलें ठाई ॥ जें धर्म धर्मित्व केहीं ॥ ज्ञानाज्ञा-
 ना असें ॥ ८३ ॥ कांजळा मोति विये ॥ राखोडिया दी
 पूजीये ॥ तरी ज्ञान धर्म होय ॥ अज्ञानाचा ॥ ८४ ॥
 चंद्रमा निगती ज्वाळा ॥ आकाश आते शिळा ॥ तरी

अज्ञान उजळा ॥ ज्ञानातें वमी ॥ ८५ ॥ क्षीराब्धी
 काळकुट ॥ परी एकी परीचें बिकट ॥ काळकुटीं चो-
 खट ॥ सुधा कैचि । ८६ ॥ ना ज्ञानी अज्ञान झालें ॥
 ते होतांचि अज्ञान गेलें ॥ पुढती ज्ञान एकलें ॥ अज्ञान
 नाहीं ॥ ८७ ॥ ह्मणोनि सूर्य सूर्याचि येव्हडा ॥ चंद्र चंद्राचि
 सांगडा ॥ ना दीपाचिया पडिपाडा ॥ ऐसा दीपु ॥ ८८ ॥
 प्रकाशु तो प्रकाशकीं ॥ यामी न वचें वेइं लुकी ॥ ह्म-
 णोनि जग अमिकीं ॥ वस्तु प्रभा ॥ ८९ ॥ विभाति
 यस्य भासा ॥ सर्वमिदं हा ऐसा ॥ श्रुति कां या वाय-
 सा ॥ ठेंकर देती ॥ ९० ॥ या लागीं वस्तु प्रभा ॥ वस्तु
 चि पावे शोभा ॥ जातसे लाभा ॥ वस्तुचीया ॥ ९१ ॥
 वांचूनि वस्तु इया ॥ आपणापें प्रकाशावया ॥ अज्ञान
 हेतू वायां ॥ अवघेंचि ॥ ९२ ॥ ह्मणानि अज्ञान मद्रावो ॥
 कोणें परी न लाहो ॥ ह्मणोनि अज्ञान वावो ॥ पाहो
 ठेलियाहीं ॥ ९३ ॥ परी तमाचा विमखुरा ॥ न जोड-
 चि दिनकरा ॥ रात्रीचिया वरां ॥ गेलियाहीं ॥ ९४ ॥
 कां निद खोळे भरितां ॥ जागणें हि नये हातां ॥ एक-
 लिया टळटळीतां ॥ टाकिजे जेवीं ॥ ९५ ॥ इति श्री
 सिद्धानुवादे श्रीमदनुभवामृते अज्ञानखंडणं नाम सप्तमप्रक-
 रणं संपूर्णम् ॥ ७ ॥

प्रकरण ८.

श्रीज्ञानेश्वराय नमः ॥ तैसें आमुचेंनि नावें ॥ अज्ञा-
 नाचें ज्ञान ही नव्हे ॥ आह्मां लागीं गुरु देवें ॥ आह्मीच
 केलों ॥ १ ॥ परी आह्मा आह्मीं आहो ॥ तें कैसें पाहों
 जावों ॥ तरी काय कीजे हा ठावो ॥ लाजिजे ऐसा

॥ २ ॥ हा ठावो वऱ्ही गुरुरायें ॥ नांदविलो उवायें ॥
 जें आह्मी न ममाये ॥ आह्मांमांजीं ॥ ३ ॥ अहो
 आत्मपणीं न संटों ॥ स्वसंवितीं न घसवटों ॥ अंगां
 लागलें फुटों ॥ कैवल्यहीं ॥ ४ ॥ आमुची करवे गोठी ॥
 ते जालिच नाही वाकगुडी ॥ आमुतें देखें दिठी ॥ ते दि-
 ठीच नव्हे ॥ ५ ॥ आमुतें करुनि विखो ॥ भोगू शके
 पारखो ॥ तें आमुतें न देखों ॥ आह्मीपणा ॥ ६ ॥ प्र-
 कटों लपो न लाहों ॥ येथें नाही नवलाहों ॥ परी कैसे-
 न हीं विपावों ॥ अमणें याचा ॥ ७ ॥ किबहुना निवृ-
 त्ति ॥ ठेविलों अमों जये स्थितीं ॥ ते काय देऊं हा-
 तीं ॥ वाचेचीया ॥ ८ ॥ तेथें समोर व्हावया ॥ अज्ञा-
 नाचा पादु कामया ॥ केउतें मेळियां माया ॥ होऊं
 पाहिजे ॥ ९ ॥ अज्ञानाचा प्रवर्तु ॥ नाही जया गांवां
 आतां ॥ तेथें ज्ञानाची तऱ्ही मातु ॥ कोण जाणें ॥ १० ॥
 रात्रि ह्मणोन दिवे ॥ पडती की लावावे ॥ वांचूनि सु-
 योमव ॥ मिणणें हांये ॥ ११ ॥ ह्मणोन अज्ञान नाही ॥
 तेथेंचि गेलें ज्ञानही ॥ आतां निमिशोन्मेषा दोही ॥ ठेली
 वाट ॥ १२ ॥ येव्ही तऱ्ही ज्ञान अज्ञानें ॥ दोहीचि
 अभिधानें ॥ अर्थाचेनि अनानें ॥ उपलविली ॥ १३ ॥ जैसीं दंपतें
 परस्परें ॥ तोटूनि पालठिलीं शिरें ॥ पालटु नाहीपण सरें ॥
 दोहीचें जिणें ॥ १४ ॥ कां पाठी लाविला होये ॥ तो दीपुचि
 बाखां जाये ॥ दिठी आधारें पाहे ॥ तें तेचि वृथा ॥ १५ ॥
 तैम निपटु नेणिजे ॥ तें ज्ञान शब्दे बोलिजे ॥ आतां
 मर्व ही जणें मुजें ॥ तें अज्ञान कैसे ॥ १६ ॥ ऐसें ज्ञानी
 अज्ञान आलें ॥ अज्ञानी ज्ञान गेलें ॥ हे दोन्ही वाझा-
 लें ॥ मिळूनि जाली ॥ १७ ॥ जाणें तेचि नेणें ॥ नेणें

तोचि जाणें ॥ आतां कें असणें ॥ ज्ञानाज्ञाना ॥ १८ ॥
 एवं ज्ञानाज्ञान दोन्हीं ॥ इये पोटीं सूनि अहाणी ॥ उ-
 देला चिद्रगनीं॥चिदादित्यु हा॥१९॥इति श्रीसिद्धानुवादे
 श्रीमदनुभवामृते ज्ञानखंडणं नाम अष्टमप्रकरणं संपूर्णं॥८॥

प्रकरण ९.

श्रीनिवृत्तिनाथाय नमः ॥ आतां आमोद सुनाम
 जालें ॥ श्रुति श्रवण निघालें ॥ आरिसे उठिले लोचने-
 सीं ॥ १ ॥ आपुलेनि समीरपणें ॥ वेल्हावती विंजणें ॥
 कीं माथेंचि चापेपणें॥बहकताती॥२॥जिव्हा लोधली रसें॥
 कमळ सूर्यपणें विकसे॥चकोरेंचि जैसें॥चंद्रमा जालीं ॥३॥
 फुलेंचि झालीं भ्रमर ॥ तरुणीच जाले नर ॥ जाले आ-
 पुले सेजार ॥ निद्राकुचि ॥४॥ दिठीचिया बरवा ॥ ना-
 ना रूपाचीया ठेवा ॥ घडिला कां कोरिवा ॥ परी जेमा
 ॥ ५ ॥ तैसें भोग्य आणि भोक्ता ॥ दिसे आणि देख-
 ता ॥ हें सरलें अद्वैता ॥ अफुटा मार्जी ॥ ६ ॥ सेंवते-
 पणा बाहेरी ॥ न निवताचि परी ॥ पाती सहस्र वरी॥
 उपलविजे ॥ ७ ॥ तैसें नाना अनुभवीं ॥ वाजतां वा-
 धावी ॥ अक्रियेच्या गांवीं ॥ नेणिजे तें ॥ ८ ॥ ह्मणो-
 नि विषयाचेंनि नावें ॥ सुनीं इंद्रियांचे थवे ॥ सेंव घेती
 धावें ॥ समोरहीं ॥ ९ ॥ परी आरिसा सिवे सिवें ॥
 तव दिठीसी दिठी फावे ॥ तैसें जालें धावें ॥ वृत्तिचीया
 ॥ १० ॥ नाग मुदि कंकण ॥ त्रिलिंगीं भेदली खूण ॥
 घेतां तरी सुवर्ण ॥ घेइजे कीं ॥ ११ ॥ वेंचूनि आणू
 कळोळ ॥ ह्मणोनि घापे करतळ ॥ तेथें तरी निखळ ॥
 पाणीच फांके ॥ १२ ॥ हातापासीं स्पर्श ॥ डोळ्यापा-

सीं रूपमु ॥ जिभेपासीं मिठांशु ॥ कोण्हीं येका ॥ १३ ॥
 तन्हीं पग्मिळा परीतें ॥ देखणें नाहीं कापुरातें ॥ तैसें
 बहुतां परी स्फुरतें ॥ तेंचि स्फुरे ॥ १४ ॥ ह्मणोनि
 शब्दादि पदार्थ ॥ श्रोत्रादिकाचे हातें ॥ ध्यावया जेथें ॥
 उजू होती ॥ १५ ॥ तेथें संमंथु होय न होयें ॥ तंव
 इंद्रियांचे ते नोहे ॥ मग अमृतचि आहे ॥ संमंथुना
 ॥ १६ ॥ जिये पेरी दिसती उंसी ॥ तियें लाभती कीं
 रसीं ॥ कां कळा निवडती शशी ॥ पुनिवेचीया ॥ १७ ॥
 पडिलें चांदावरी चांदणें ॥ समुद्रीं जालें वरखयें ॥ विष-
 या कारणें ॥ भेटती तैसी ॥ १८ ॥ ह्मणोनि तोंडांआड
 पडे ॥ तेव्हा वाचा वावडे ॥ परी समाधी न मोडे ॥
 मौन मुद्रेची ॥ १९ ॥ व्यापाराचे गाडे ॥ मोडतां ही अ-
 पाडे ॥ अक्रियंचे मोडे ॥ पाउल केहीं ॥ २० ॥ पसरू
 निवृत्तिचीं वावें ॥ दिठी रूपातें देखवें ॥ परी साचाचनि
 नावें ॥ कांढीं च न लागे ॥ २१ ॥ तमातें ध्यावया ॥
 उचलुनि महस्र बाहिया ॥ मेवंटीं रवि यया ॥ हाचि
 जैसा ॥ २२ ॥ स्वप्निचीया विलासा ॥ भेटईन या आ-
 शा ॥ उठिला तंव जैसा ॥ तोचि मातो ॥ २३ ॥ तैसा
 उदैलियानि विषयें ॥ ज्ञानी विषयीं हो लाहे ॥ तव
 दोन्हीं नहोनि होये ॥ काय नेणों ॥ २४ ॥ चंद्र वेचूं
 गेला चांदिणें ॥ तव वेचिलें काय कोणें ॥ विऊनि वांझें
 स्मरणें ॥ होती जैसी ॥ २५ ॥ प्रत्यहारादि अंगी ॥
 योगें अंग टेकिलें योगी ॥ तो जाला ये मार्गी ॥ दि-
 हाचा चांदु ॥ २६ ॥ येथें प्रवृत्ति वाढे जिणें ॥ अप्रवृ-
 त्तिशी वाधावणें ॥ आतां प्रत्यङ्मुखपणें ॥ प्रचारु दिसे
 ॥ २७ ॥ द्वैत दशेचें आंगण ॥ अद्वैत बोलगे आप-

ण ॥ भेदु तंव तंव दुणें ॥ अभेदासी ॥ २८ ॥ कैवलया
 ही चढावा ॥ करित विषय सेवा ॥ जाला भृत्यु भज्य
 कालोवा ॥ भक्तिचा घरीं ॥ २९ ॥ घरा मार्जी पाये ॥
 चालतां मार्गु ही तोचि होये ॥ ना बैसैं तन्हीं आहें ॥
 पावणेंचि ॥ ३० ॥ तैसैं भलतें करितां ॥ येथे पाविजे
 कांहीं आतां ॥ ऐसैन हीं न करितां ॥ ठाकीजेना
 ॥ ३१ ॥ आठव आणि विसरु ॥ त्यातें ही घेऊ नेदीं
 पसरु ॥ दशेचा व्यवहारु ॥ असाधारणु ॥ ३२ ॥ जा-
 ली स्वेच्छाचि विधि ॥ स्वैर जाली समाधी ॥ दर्शेहीये
 मोक्ष रिद्धि ॥ बैसो घापे ॥ ३३ ॥ जाला देवोचि भक्तु ॥ ठा-
 वोचि जाला पंधु ॥ होऊनि ठेला येकांतु ॥ विश्वचि हें
 ॥ ३४ ॥ भलतेउते न देवे ॥ भलतेन भक्त होआवें ॥
 बैसला तेथें राणिवे ॥ अकर्मू हें ॥ ३५ ॥ देवाचीया दा-
 टणी ॥ देउळा जाली आटणी ॥ देश काळादि वाहा-
 णी ॥ येइचिना ॥ ३६ ॥ देवीं देवोचि नमाये ॥ मा दे-
 वीकें अन्वयो आहे ॥ तेथें परीवारु बहुयें ॥ अघडता
 कीं ॥ ३७ ॥ ऐसाही स्वामी भृत्यु संमंघा ॥ लागि उ-
 ठति श्रद्धा ॥ तै देवोचि नुसंघा ॥ कामविजे ॥ ३८ ॥
 अवधियाची उपचारा ॥ जप ध्यान निर्धारा ॥ नाहीं
 आन संसारा ॥ देवें वांचूनि ॥ ३९ ॥ आतां देवा तेचि
 देवें ॥ देववरी भजावें ॥ अर्पणाचेनि नावें ॥ भलतिया
 ॥ ४० ॥ देव देउळ परीवारु ॥ कीजे कोरूनि डोंग-
 रु ॥ तैसा भक्तिचा वेव्हारु ॥ कां न व्हावा ॥ ४१ ॥
 अहो मुर्गी मुगा जैसें ॥ घेतां न घेतां नवल नसे ॥ केलें
 देवपण तैसें ॥ दोहीं परीं ॥ ४२ ॥ अस्वताचि देवता ॥
 अस्वताचि असे न पुजितां ॥ मां आस्वर्ती काय आतां ॥

पृजों जावें ॥ ४३ ॥ दीप्तिचीं लुगडीं ॥ दीपकळी केतू
वेदि ॥ हे न ह्मणतां ते उघडी ॥ ठाके काई ॥ ४४ ॥
कां चंद्रातें चंद्रिका ॥ न ह्मणिजे तें लोकां ॥ तऱ्हीं तो
असिका ॥ तियाचि कि ना ॥ ४५ ॥ आगीपणें आगी ॥
असताचि असे अंगीं ॥ मा कासया लागी ॥ देणें न दे-
णें ॥ ४६ ॥ ह्मणोनि भजतां भजावें ॥ मा न भजतां
काय नव्हे ॥ ऐसे नाहीं स्वभावें ॥ श्री शिउचि असें
॥ ४७ ॥ आतां भक्ति अभक्ति ॥ जालें ताट एकीं पां-
तीं ॥ कर्माकर्माचीया वाति ॥ माळहाऊनियां ॥ ४८ ॥
ह्मणऊनि उपनिषदें ॥ दशे येति निदें ॥ निदाचि विश-
दें ॥ स्तोत्रें होतीं ॥ ४९ ॥ नातरी निदा स्तुती ॥
दोन्ही मौनासाठीं जाती ॥ मौनीं मौन आधी ॥ न बोल-
तां बोलीं ॥ ५० ॥ घालितां अंव्हा सव्हां पाये ॥ शिव
यात्रा होत जाये ॥ शिवा गेलियाही नोहे ॥ केही जाणें
॥ ५१ ॥ चालणें आणि बैसक ॥ दोन्हीं मिळोनि ऐक ॥
नोहे ऐसें कौतुक ॥ इये ठाई ॥ ५२ ॥ येऱ्हीं आडाळि-
लिया डोळां ॥ शिवयात्रेचा सोहळा ॥ भोगिजे भलेत-
व्हेळा ॥ भले तेणे ॥ ५३ ॥ ना समोर दिसे शिवही ॥
परी देखिसें कांहीं नाहीं ॥ देवभक्ता दोहीं ॥ एकचि
पाडु ॥ ५४ ॥ आपणचि चेंदु सुटे ॥ मग आपणयां
उपटे ॥ तेणें उदळला दाटे ॥ आपणपांचि ॥ ५५ ॥
ऐसी जरी चेंदुफळी ॥ देखिजे कां केव्हेळीं ॥ तरी बो-
लिजे सरळीं ॥ प्रबुद्धाची ॥ ५६ ॥ कर्माचा हातु न
लगे ॥ ज्ञानाचेंही कांहीं न रिगे ॥ ऐसीच होतसे आंगें ॥
उपास्ति हे ॥ ५७ ॥ निफजेमा जिमें ॥ अंगें अंग
धुमें ॥ सुख सुखा उपनमें ॥ देवविलें इया ॥ ५८ ॥ को

ण्हीं एक अक्रित्रिम ॥ भक्तिचें हें वर्म ॥ योग ज्ञानादि
 विश्राम ॥ भूमिका हे ॥ ५९ ॥ अंगौ केर एक जालें ॥
 परी नाम रूपाचे मासले ॥ होते तेही आटले ॥ हरि-
 हर येथें ॥ ६० ॥ अहो अर्धनारीनटेश्वरें ॥ गिळीत
 गिळीत परस्परें ॥ ग्रहण जालें एकसरें ॥ सर्व ग्रासें
 ॥ ६१ ॥ वाच्य जाता खाऊनि ॥ वाचकत्वही गिळूनि ॥
 ठाकली निदेजौनि ॥ परा येथें ॥ ६२ ॥ शिवाशिवा
 समर्था स्वामी ॥ येव्हडिये आनंद भूमि ॥ घेपें दिजे
 एके आह्मी ॥ ऐसें केलें ॥ ६३ ॥ चेताचि मा चेववि-
 लें ॥ निदेलेंचि मां निदविलें ॥ आह्मीच आह्मां आणि-
 लें ॥ नवल जी तुझें ॥ ६४ ॥ आह्मी निखळ मातुझें ॥
 बरी लोभें ह्मणसी माझें ॥ हें पुनरुक्त साजे ॥ तूंचि ह्म-
 णोनि ॥ ६५ ॥ कोण्हांचें कांहीं नेवसी ॥ आपुलें हीं
 तैसाचि नेदसि ॥ कोण जाणें भोगसी ॥ गौरव कैसें
 ॥ ६६ ॥ गुरुत्वे जेव्हडा चांगु ॥ जेव्हडाचि तारूनि-
 लघु ॥ गुरु लघु जाणें जो पांगु ॥ तुझा करी ॥ ६७ ॥
 शिष्या देतां वाटें ॥ अद्वैताचा समो फुटे ॥ तरी काह्या
 होती भाटें ॥ शास्त्रें तुझीं ॥ ६८ ॥ किंबहु ये दाता-
 रा ॥ मी तूं याचा संसारा ॥ वेचूनि होसी सोयरा ॥ ते
 णेचि तूं तोषे ॥ ६९ ॥ इति श्रीसिद्धानुवादे श्रीमदनुभ-
 वामृते जीवन्मुक्तदशाकथनं नाम नवमप्रकरणं संपूर्णम् ॥

प्रकरण १०.

श्रीज्ञानदेवाय नमः ॥ परीगा श्रीनिवृत्ति राया ॥
 हातातळीं सुख दिधलें तुयां ॥ परी निवांतचि मियां ॥
 भोगावे कीं तें ॥ १ ॥ परी महेशें सुर्या हातीं ॥ दि-

धली तेजाचीं सुति ॥ तया भासा अंतर्वर्ति ॥ जगेंचि
केलें ॥ २ ॥ चंद्रासी अमृत घातलें ॥ तें तयाचि का
इयेतुलें ॥ कीं सिंधु मेवा दिधलें ॥ मेवाचि भागु ॥ ३ ॥
दिवां जो उजिवडु ॥ तो घरांचाची सुरवाडु ॥ गगनीं
आथी पवाडु ॥ जगाचाची कीं ॥ ४ ॥ अगाधेही उच-
बळती ॥ ते चंद्रीची ना शक्ती ॥ वसंत करी तें होती ॥
झाडाचे दानीं ॥ ५ ॥ ह्यणोनि हें असंवय्य ॥ हें दैवकेंचें
औदार्य ॥ वांचूनि स्वांततर्य ॥ माझे नाहीं ॥ ६ ॥ आ-
णि हा येव्हडा ऐसा ॥ परीहार देऊं कायसा ॥ प्रभू
प्रभाव विन्यासा ॥ आड ठाऊनि ॥ ७ ॥ आह्मी बोलिलों
जें जें कांहीं ॥ ते प्रगटेंचि असे ठाई ॥ मा स्वयंप्रकाशा
काई ॥ प्रकाशाचें बोलें ॥ ८ ॥ नाना विपायें आह्मीं
हन ॥ कीजे तें पां मौन ॥ तरी काय जनाजन ॥ दि-
सते ना ॥ ९ ॥ जनानें जनांत देवतां ॥ दृष्टेंचि दृष्ट
तत्त्वतां ॥ कोणही नहोनि आइता ॥ सिद्धांतचि हा
॥ १० ॥ यया परीतें कांहीं ॥ सच्चिद्रहस्य नाहीं ॥
आणि हें तया अर्धा हीं ॥ अमृतचि असे ॥ ११ ॥
तन्हीं ग्रंथ प्रस्तावो ॥ न वडे हें ह्यणों पावों ॥ तरी
सिद्धामुवाद लाहो ॥ आवडी करूं ॥ १२ ॥ पढियेंतें
मदां तेंचि ॥ परी भोगीं नवी नवी रुची ॥ ह्यणोनि हा-
उचितचि ॥ अनुवाद सिद्ध ॥ १३ ॥ या कारणें मी
या ॥ गोप्य दाविले बोलोनियां ॥ ऐमें नाहीं आपसया ॥
प्रकाशुचि ॥ १४ ॥ आणि पूर्णाहंता वेठलो ॥ सैष
आह्मीच दाटलों ॥ मा लोपलों ना प्रगटलों ॥ कोणहां
होउनि ॥ १५ ॥ आपणया आपणपें ॥ निरोपण काय बो-
पे ॥ मा उगेपण हारपे ॥ ऐमें आहे ॥ १६ ॥ ह्यणोनि मा-

अग्नि वैखरी ॥ मौनाचे ही मौन करी ॥ हे पाणिया व (★)
 करी ॥ रेखिलिया ॥ १७ ॥ एवं दशोपनिषदे ॥ पुढारी
 न ढळती पदे ॥ देखोनि बुडि बोधे ॥ येथेंचि दिधली
 ॥ १८ ॥ ज्ञानदेव ह्मणें श्रीमंत ॥ हें अनुभवामृत ॥
 मेऊनि जीवन्मुक्त ॥ हेचि हेतु ॥ १९ ॥ मुक्ति कीर वे-
 व्हाळा ॥ अनुभवामृत निखिळा ॥ परी अमृता ही उठी लाळा ॥
 अमृते येणें ॥ २० ॥ निशां चांदु होये ॥ परी पुनिवें
 आनु आहे ॥ हें कांमी ह्मणों लाहें ॥ सूर्य दिठी ॥ २१ ॥
 प्रिया सावाइलें होये ॥ तें अंगीचे अंगी न समाये ॥ ये-
 व्हवीं तेथेंचि आहे ॥ तारुण्य कीं ॥ २२ ॥ वसंताचा
 आला ॥ फळीं फुलीं आपुला ॥ गगानाचीया डाळा ॥
 पेलती झाडे ॥ २३ ॥ यया लागीं हें बोलणें ॥ अनुभवा-
 मृतपणें ॥ स्वानुभूति परी गुणें ॥ वोगरिलें ॥ २४ ॥ आ-
 णि मुक्तमुमुक्षुबद्धे ॥ हे तव वरी योग्यता भेदे ॥ अनु-
 भवामृत स्वादे ॥ विरुद्धें जंव ॥ २५ ॥ गंगावगहना
 आली ॥ पाणियें गंगा जाली ॥ कां तिमिरे भेटली ॥ सू-
 र्या जैसी ॥ २६ ॥ नांही पारिसाची कसवटी ॥ तव वरीच-
 वानियाच्या गोष्टी ॥ मग पंधरावयाच्या पाठी ॥ बैसावें
 कीं ॥ २७ ॥ तैसें जें या अक्षरां ॥ भेटती गाभारां ॥ ते
 बोध जैसे सागरां ॥ आंतुं आलें ॥ २८ ॥ जैस्या आका-
 रादि अक्षरा ॥ भेटती पन्नासविमात्रा ॥ तैमें यां चरा-
 चरां ॥ दुसरे नाहीं ॥ २९ ॥ तैसें तियें ईश्वरीं ॥ आं-
 गोळी नुमेचि दुसरी ॥ किंबहुना सरोभरी ॥ श्रीशिर्वेसीचि
 ॥ ३० ॥ ह्मणोनि ज्ञानदेवो ह्मणें ॥ अनुभवामृते येणें ॥
 सणु भोगिजे सणें ॥ विश्वाचेनि ॥ ३१ ॥ इति श्रीसिद्धानुवादे श्री-
 मदनुभवांमृते ग्रंथमहिमासवर्णनं नाम दशमप्रकरणं संपूर्णम् ॥

